

Fotó: Juhász Norbert

HIRDETÉS

Fotó: Baki Mihály

Tudomány és innováció a középpontban

A tanítás mögött mindenképpen tudományos munkának, ipari kapcsolatnak kell lennie – hangsúlyozta Kollár László Péter tudományos és innovációs

rektorhelyettes. A Széchenyi-díjjal kitüntetett oktatóval készített interjúból kiderül, milyen feladatok várnak rá az elkövetkező időszakban, mik a fő tevé-

kenységei a most alakuló Tudományos Tanácsnak és a hozzá kapcsolódó Tudományos és Innovációs Igazgatóságnak.

Cikkünk a 3. oldalon

Minden, amit jó, ha tudsz

A BME Szenátusa szeptember 28-i ülésén módosította a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatot valamint a Felvételi és Átvételi Szabályzatot. A módosítások, illetve beiktatott pontok október elsejétől léptek ha-

tályba. A Műhely a dokumentum leglényegesebb és érdekesebb változtatásait szedte most pontokba, a TVSZ-ben megjelenési sorrendjük szerint feltüntetve.

Cikkünk a 2. oldalon

Piacképes-e a magyar design?

Hosszú vitákat lehetne folytatni arról, milyen területek tartoznak a design témakörébe, és hogy mi, magyarok hogyan viszonyulunk hozzá. Arról, hogy miként értelmezik a design, és hogyan látják saját

területük helyzetét, **Hidasi Zsófi** textiltervezővel és **Koós Pállal**, a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem Design Intézetének igazgatójával beszélgettünk.

Cikkünk a 7. oldalon

Fotó: Sebők Péter

1-es, 2-es vagy x

Hazai, döntetlen és vendég, aki valaha is megpróbálta eltalálni egy sportmérkőzés végeredményét, és közben pénzt is kockáztatta, igazán jól ismeri az egy, a kettő és az iksz fogalmát. Mint minden szerencsejáték esetén, itt is sokan vágnak többre, mint hogy pusztán a szerencséjükre hagyatkozzanak. Ez a sportfogadás: a bundák, a bukmékek, a szakértők és a „szakértők” világa.

Cikkünk a 10. oldalon

HIRDETÉS

miszisz.hu

1111 Budapest, Műegyetem rkp. 3. Kép. 1. em. 62

Telefon: +36 1 463 1237 Mobil: +36 20 250 0096

E-mail: melo@miszisz.hu facebook.com/miszisz

keress bátran!

miszisz

M I S Z M ű e g y e t e m i

I s k o l a s z ö v e r k e z e t

f g+

in t

Aktuális munkák

- ▶ Junior szoftverfejlesztő
1 905 Ft/óra
1998 óta egyedülálló szoftverfejlesztéssel és informatikai üzemeltetéssel foglalkozó cég keres diákokat.
- ▶ Adminisztratív munka
Budaörsön
1 190 Ft/óra
Adminisztratív feladatok ellátására keresünk hosszútávra diákokat!
- ▶ Adatrögzítés
750 Ft/óra
Hibajelentések adatainak felvitelére keresünk közlekedés-, gépészmérnök hallgatót.
- ▶ Autógyártói garanciális ügyintéző
1 071 Ft/óra
Egy nagy európai autómárka, új autókkal kapcsolatos garancia ügyeinek intézésében való közreműködésre keresünk diákokat.
- ▶ Rendezvény operátor
833 Ft/óra
Autószimulátorok forgalmazásával foglalkozó cég keres rendezvényeire gépek működését felügyelő diákokat.
- ▶ AutoCAD-ben szerkesztés
1 191 Ft/óra
Épületgépészeti területre keresünk CAD munkatársakat hosszútávra a XI. kerületbe.
- ▶ CAD tervező
1 000 Ft/óra
Kivitelezési tervek tervezésére keresünk diákokat a XI. kerületbe.
- ▶ Autószimulátor gépek bérlés/szolgáltatás értékesítése
833 Ft/óra
Autó szimulátorok forgalmazásával foglalkozó cég keres piacfelkutatás, értékesítés, pozícióba diákokat.
- ▶ Barkácsáruházi leltározás
750 - 950 Ft/óra
Budapestre és vidékre keresünk barkácsáruházi leltározásra diákokat. ÚJRA LEHET JELENTKEZNI!

▼
Munkáinkra nappali tagozatos, aktív státuszú hallgatóként jelentkezhet szívesen fényképes önéletrajzzal.

MISZ Műegyetemi Iskolaszövetkezet
1111 Budapest, Műegyetem rkp. 3.
K. ép. 1.em. 62.
T: +36 1 463 1237
M: +36 20 250 0096
facebook.com/miszisz

www.miszisz.hu

Akikre az egyetem tisztelettel emlékezik

1956. október 23. nem csak állami ünnep, hanem a Műegyetem számára is fontos dátum, ugyanis innen indult el az a mozgalom, ami később a forradalmi eseményekhez vezetett. Jelentőségéből kifolyólag így nem csak egy egyszerű ünnepséget rendeznek; minden évben fáklyás felvonulást tartanak.

Így történt ez 2004-ben is: az 1956-os megemlékezés állami ünnepségét október 22-én a Műegyetemen tartották, a K épület aulájában. Beszédet mondott Mádl Ferenc köztársasági elnök és Molnár Károly, a Műegyetem rektora, majd elindult a már hagyománynak számító fáklyás menet. 2005-ben a fentebb leírt ünnepséget beárnyékolta néhány kellemetlen incidens. A hagyományos éves megemlékezés

sen ugyanis a közönség kifütyülte, beletapsolt, és bekiabált Bozóki András kulturális miniszter beszédébe, Kóka János gazdasági minisztert pedig kifújolták. A közreműködő szervezők beszédei ugyanis alapvetően nem a megemlékezésről szóltak, hanem politikai töltetűek voltak, és gyakorlatilag kihasználták a rendezvényt a napi aktuális politikai történetekről való beszédre. Molnár Károly, az egyetem rektora sajtóközleményt adott ki az esemény kapcsán, melynek célja volt, hogy elhatárolódjon a rendbontóktól, s melyben kijelentette, hogy a jövőben igyekeznek megelőzni, hogy hasonló eset történhessen egy ilyen fontos eseményen. Az egyetem számára nagy tisztetség, hogy '56-os hősokeket ünnepelhet – hallgatókat, oktatókat, akik aktívan részt vettek a forradalomban –, és akkor lesz igazán hű hozzájuk, ha az egyetem a maga módján emlékezik meg róluk. A 2005-ös megemlékezés állami rendezvény

volt, bárki bemehetett, nem lehetett megakadályozni, a jövőben azonban egyetemi rendezvény lesz. 2006-ban az 50. évforduló alkalmából Andrew Vajna és Goda Krisztina filmet készített, „Szabadság, szerelem” címmel. Lapunk a film megjelenése alkalmából interjút készített Vajnával, melyből többek között az is kiderült, hogy ekkor hagyta el Magyaror-

szágot. A szokásos megemlékezés 2006-ban a jelentős évforduló miatt nagyobb rendezvénné nőtte ki magát. Sólyom László beszédében elmondta, hogy bár '56 nem teremtett olyan szimbolikus személységeket, mint '48 Petőfit, vannak azonban szent helyei, és ilyen a Műegyetem aulája is. Mádl Ferenc és Sólyom László koszorút helyezett el a forradalmi

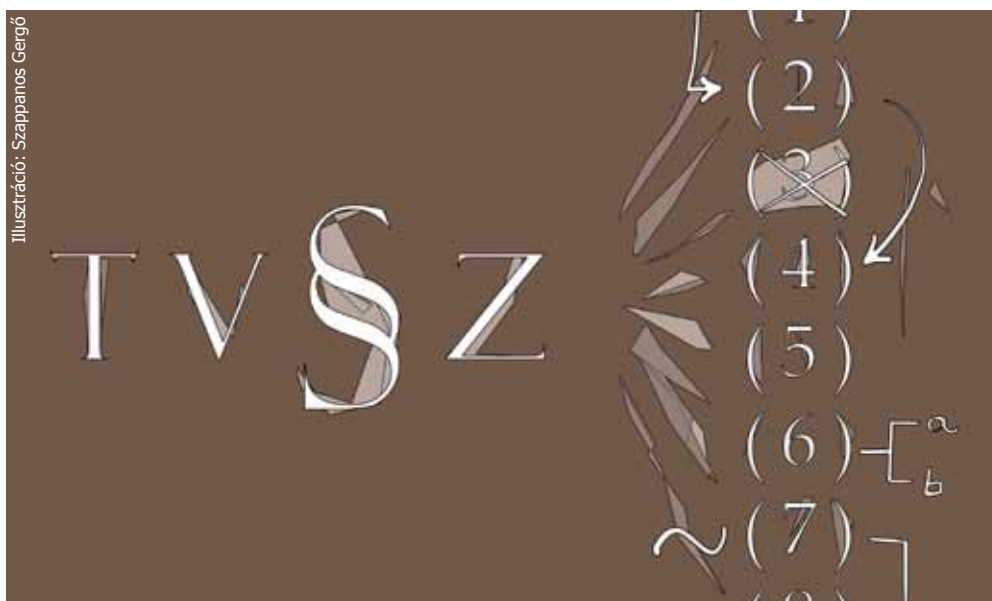
emlékpontnál, és felavattak egy új térplasztikát is, mely a felvonulás emlékét őrzi, végezetül pedig elindult a fáklyás menet a Bem térre. A történelmi jelentőségű helyszínen, vagyis az aulában kiállítás is nyílt, ahol korabeli dokumentumok segítségével mutatták be az oktatók és hallgatók 1956. október 23-i cselekedeteit.

SERFŐZŐ DALMA

Minden, amit jó, ha tudsz –TVSZ módosítások

A BME Szenátusa szeptember 28-i ülésén módosította a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatot valamint a Felvételi és Átvételi Szabályzatot. A módosítások, illetve beiktatott pontok október elsejétől lépnek hatályba. A Műhely a dokumentum leglényegesebb és érdekesebb változtatásait szedte most pontokba, a TVSZ-ben megjelenési sorrendjük szerint feltüntetve.

- A tanuló a BME-re való beiratkozással vállalja, hogy használ olyan e-mail címet, amelyet a Neptunban megad, és legalább hetente ellenőrzi.
- A hallgatói jogviszonyt a BME megszünteti:
  - ha alapképzésben a halmozott súlyozott tanul-

mányi átlag a beiratkozást követő negyedik aktív félév végén nem éri el a 2,25 értéket;
– ha mesterképzésben a halmozott súlyozott tanulmányi átlag a beiratkozást követő második aktív félév végén nem éri el a 2,50 értéket;
(Az előbbi két pont csak a 2015/2016-os év második félévétől lépnek életbe.)

tel után sem szerzi meg;
– ha a hallgató az utolsó három aktív félévében nem szerzett legalább 20 kreditet (amely félévekben nem vett részt valamely EGT-államban olyan részképzésben, amelyben folytatott tanulmányai a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem képzésébe beszámíthatók).

kreditet kell teljesíteni és legalább 2,00 értékű súlyozott tanulmányi átlaggal kell rendelkezni (amely félévekben nem vett részt valamely EGT-államban olyan részképzésben, amelyben folytatott tanulmányai a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem képzésébe beszámíthatók).

- Egy tantárgy ismeretének bármely ellenőrzése után annak eredményét két héten belül – de a számonkérés pótlási lehetőségét legalább 48 órával megelőzően – elérhetővé kell tenni az interneten keresztül.

- A vizsgarendet a vizsgaidőszak előtt legalább három héttel nyilvánosságra kell hozni.

- Amennyiben a hallgató nem jelenik meg egy általa előzetesen felvett vizsgán, akkor tudása nem értékelhető minősítést kap, így a Neptunba „Nem jelent meg” bejegyzés kerül beírásra.

- A diplomamunka aláírásának megadásával a témavezető/kari bíráló bizottság a dolgozat beadásához hozzájárul, azonban a diplomamunkát a záróvizsga bizottság ettől függetlenül értékeli (akár elégtelen érdemjegyet is adhat).

PÁL NOÉMI

Tudomány és innováció a középpontban

A tanítás mögött mindenképpen tudományos munkának, ipari kapcsolatnak kell lennie – hangsúlyozta **Kollár László Péter** tudományos és innovációs rektorhelyettes. A Széchenyi-díjjal kitüntetett oktatóval készített interjúból kiderül, milyen feladatok várnak rá az elkövetkező időszakban, mik a fő tevékenységei a most alakuló Tudományos Tanácsnak és a hozzá kapcsolódó Tudományos és Innovációs Igazgatóságnak.

Milyen feladatok várnak önre tudományos és innovációs rektorhelyettesként?

A tudományos és innovációs rektorhelyettes leginkább az egyetemen folyó kutatásokkal foglalkozik. Célom a vezetéssel együtt, hogy a Műegyetemen a kutatóegyetem létformát erősítsük. Amikor azonban kutatásról beszélek, nem csak tudományos kutatásra gondolok, hanem innovációra, alkalmazásra, technológiára is. Miközben az a feladatunk, hogy oktassunk, a tanítás háttérében mindenképpen tudományos munkának, ipari kapcsolatnak kell lennie. Nemcsak azért, hogy tudjuk, mi az a korszerű ismeret, amit érdemes átadni a hallgatóságnak, hanem azért is, mert alapvető fontosságú az a szemléletmód, ami a kutatásból és az iparral való együttműködésből származik.

Régebben egy beosztásként volt jelölve a tudományos és nemzetközi rektorhelyettség. Jelenleg teljesen elhatárolódott a két terület, vagy szoros kapcsolat maradt fent?

Kiemelném, hogy maga a rektori vezetés csapatmunka. Sűrűn találkozik az egészen szűk vezetés, vagyis a rektor és a rektorhelyettesek, de ezen túl a vezetői értekezleteken és a szenátusokon is rendszeresen találkozunk. Nemcsak a nemzetközi kapcsolat és a tudomány területei, hanem az oktatás

is szorosan összefüggnek, számos helyen összekapcsolódnak. Függetlenül a konkrét rektorhelyettesi feladatunktól mindannyian tanítunk, tudományos munkát végzünk, és ezeket szervezzük is. Létezik közöttünk munkamegosztás, de szorosan együttdolgozunk. Az oktatásban pl. a nemzetköziség felé megyünk, ami érinti a tudományos munkákat is, és a nemzetközi kapcsolatokat, így nem igazán lehet a területeinket teljes mértékben elválasztani.

Milyen változások várhatóak tudományos/ innovációs területen?

Nagyon fontos lépésnek tartom, hogy létre jön a Tudományos Tanács, amelynek elsődleges feladata, hogy kidolgozza az egyetem a tudománypolitikai stratégiáját. Tagjaként én leszek a kapocs a rektori vezetéshez. A tanácsban kiváló kutatók, professzorok lesznek, fiataltól az idősebb korosztályig. Rektor Úr, széles spektrumot felölelve figyel arra, hogy olyan kutatók vegyenek részt a munkában, akik kiemelkedő szerepet játszanak a tudományos kutatásban, jelentős projektekkel rendelkeznek, innovációs tapasztalatuk van. A tanácsnak 12 szavazati jogú tagja lesz. Mind a 8 egyetemi kar

képviselteti magát, részt vesz benne a tudomány és innovációs igazgatóság egy tagja, és lesz egy PhD hallgató is, aki már teljesített tudományos területen. Még nem került sor ülésre, de a közeljövőben megtartjuk első összejövetelünket. A Tanács tagjai adminisztratív munkát mértékkel fognak végezni, fő feladatuk inkább az lesz, hogy stratégiát, víziót adjanak az egyetemnek.

Ki fogja elvégezni az adminisztratív munkákat a Tudományos Tanácsnak?

A Tanács háttérében szerveződik a Tudományos és Innovációs Igazgatóság. Fő feladata az lesz, hogy elvégezze azt az adminisztrációs és háttérmunkát, amire a Tudományos Tanácsnak szüksége van. Továbbá támogassa, segítse a pályázatokat, a pályázókat, pályázatmenedzselést végezzen. Jelenlegi pályázati irodánk a kancelláriához tartozik, velük szoros összhangban együttműködve egy olyan struktúrának kell kialakulnia, amelyben a pályázók érzik, hogy komoly segítséget kapnak az egyetemtől, minimálisra szorítva az adminisztratív terheket.

Mik lesznek a szervezet további feladatai?

A Tudományos és Innovációs Igazgatóság egyik

első feladata, hogy az egyetemen belül gondosan felmérje a műszerparkot és a kutatási területeket, hogy tisztában legyünk azzal, milyen műszerek és kutatási potenciál áll rendelkezésre, hogy világosan lássuk, milyen területeken dolgoznak a különböző tanszékek. Később ezeket összegezni tudjuk, így az azonos témakörön dolgozó kutatók megtalálják egymást. Ha például párhuzamos kutatást vagy fejlesztést találunk, akkor az egyes kutatócsoportok összehozhatnak a hatékonyabb munkavégzés érdekében, az egyes karokon átívelve is. Ehhez azonban kell egyfajta szervezethez, ahol a projektek átláthatóságát biztosítani tudjuk.

Idén milyen jelentős tudományos/ innovációs kutatások folynak egyetemünkön? Vannak kiemelt projektek?

Jelenleg is vannak olyan kiemelt kutatási területek, melyeken folyamatosan komoly, az egyetem számára stratégiai szintű fontos munkát végeznek kutatóink: jelenleg hat fontos „Kiemelt Kutatási Terület” van. A „kiemelt” azonban nem azt jelenti, hogy mással nem is foglalkozik az egyetem közönsége. Széles körben folynak kutatások az egyetem összes karán.

támogatni kell a magyar kutatók és hallgatók külföldi tartózkodását is, ugyanakkor ösztönözve a hazatérésüket.

Kinevezése milyen hatással van korábbi munkáira?

Elég sok órám van, így bizonyos tevékenységeket át kellett csoportosítanom. A karon jelenleg is oktatási reform van az alapképzésen és a mesterképzésen is, melynek előkészületeiben részt veszek. Nem is lenne nagyon szerencsés, ha az ember teljesen elszakadna az oktatástól. Meg kell találni az összhangot, nem jó, ha az adminisztráció, az oktatás illetve a kutatás elszakad egymástól.

Saját kutatással foglalkozik?

Jelenleg két doktorandusz hallgatómmal szerkeszték földrengésállóságával foglalkozunk. Velük és két másik kollegával együtt indult el szeptemberben egy négyéves kutatási projekt. Elsősorban olyan földrengéses kérdéseket vizsgálunk, ahol különböző elemek ütköznek és elválnak egymástól: kő- és téglá oszlopok és ívek; illetve billegő keretek, amelyek alkalmazásának célja, hogy a szerkezetek károsodás nélkül legyenek képesek a földrengésnek ellenállni.

Tavasszal Széchenyi-díjjal tüntették ki önt.

Statikus mérnök vagyok. Legfőbb kutatási területem, amiért a díjat is kaptam, a kompozit szerkezetű anyagok, például grafit-szálalás, üvegszálalás műanyagok vizsgálata. Ilyen elemekből készülnek a vadászpülők, teniszütők, vitorlás hajók. Az elmúlt évtizedekben építési területeken is komoly szerepet kaptak, legfőképp hidaknál. Ebben a témában készítettem amerikai társszerzőmmel, Springer György stanfordi professzorral egy monográfiát, amely le is fedte ezt a területet. Vele együtt foglalkoztam pl. két amerikai diákkal, akik sílécet és snowboardot terveztek. Céljuk az volt, hogy úgy optimalizálják a tervezési módszereket, hogy a lehető leggyorsabban haladó sílécet, snowboardot lehessen létrehozni.

VARNYU ILDIKÓ

Hírek és érdekességek
a **Műhely Online** Facebook oldalán

VITAFÓRUM

Várjuk hozzászólásaitokat a Vitafórummal és a Műhely egyéb cikkeivel kapcsolatban. Gondolataitokat, megjegyzéseiteket az info@muhely.com címre küldhetitek el.

Tömött erszény, cicababa

Úgy tűnik, a férfiak körében mára teljesen elfogadottá vált a nézet: az első randin a nőt a pénztárca nyűgözi le, a többi csak ezután jön. Vajon a hölgyek indultak el a romlás megálíthatatlan lejtőjén, vagy a hímneműeknek kell magukba nézniük?

Az ujjaim közt száguldó kék színű közösségi média bosszantóan sokszor dobja az orrom elé azokat a mosolyogtatónak szánt mémeket, amelyek Ferrariban ülő kövér, öreg férfiakat ábrázolnak egy lenyűgöző szőkeség mellett, mindezt olyan megjegyzésekkel, mint: „íme az igaz szerelem”. Az egy ideig legyintéssel kezelt posztok azonban annyira szaporodnak, hogy az már gondolkodóba ejtheti ezeket a fiatal, műtestű, üresfejű lányokat. Bizonyos egzisztencia valóban hasznos, ha az ember lánya párt keres. Egy felmérés alapján a megkérdezett nők háromnegyede nem kíván munkanélküli férfival randevúzni, de vajon a munka egyenlő

a vastag bukszával? Köztudott, hogy a gyengébb nem a kapcsolatban a biztonságot keresi, így a dolgozó férfi a fizetése mellett a magabiztos, kitartó és szorgalmas partnert jelenti. Ezek a hölgyekre oly rossz fényt vető viccek azonban burkoltan sokat mondanak a férfiakról is. Bizonyos körökben egy anyagi szint elérése fölött a csaj nem más, mint státuszszimbólum, pontosan ugyanaz, mint a menő ruházat, a Ferrari vagy az iPhone 8 mega plus. Alighanem létezik a hölgyeknek egy csoportja, aki centivel méri a bugyellárist, csak hogy sok nő szemében az anyagi függetlenség ennél nagyobb érték. Ne keverjük össze a szükséges biztonságot a luxussal! Vajon nem gyanús egy kicsit, ha valaki rendszeresen olyan lányokba botlik, aki először a kocsikulcsot kéri, és csak azután mutatkozik be? Nem azon kellene elgondolkodni, hogy ezek a férfiak milyen értéket keresnek a párjukban, mielőtt ledorongolják a teljes női nemet?

VARGA ÁGNES

NÉZŐPONT

HARMATI JUDIT

Célkeresztben a nő

A világegyetem két örök rejtélye: az időutazás és a nők! – mondta Doki a Vissza a jövőbe című filmben. És ezek szerint tényleg tudhatott valamit az öreg, ugyanis mára a női lélek megfejtése talán még sürgetőbb kérdéssé vált, mint az időutazás.

Jelenleg ugyanis a termékek és szolgáltatások nagy részének (mintegy 80%-ának) megvásárlása az ő hatásuknak köszönhetően történik. Már nem csupán az olyan hagyományos területek, mint a háztartási eszközök és divat piacán vette át a döntéshozó szerepét a gyengébbik nem, véleményük túlsúlyba került például a pénzügyi szolgáltatások esetében is. Elmondhatjuk tehát, hogy már nemcsak minden sikeres férfi mögött áll egy nő, hanem a legtöbb vásárló férfi mögött is. Ennek tükrében azonban érdemes a vállalkozásoknak átgondolniuk a marketingstratégiájukat, hiszen ha a hölgyek a fő döntéshozók, a reklámoknak őket kell megszólítaniuk. Márpedig az köztudott, hogy a nőket másképp lehet meggyőzni, mint a férfiakat. Több érzelemmel, nagyobb aprólékosággal és fogékonyassággal látják a világot, mint nadrágos társaik. Eddig a „szexszel mindent el lehet adni” jól bevált módszerre építve elég volt egy csinos (és ha lehet, minél kevesebb zavaró ruhadarabba

öltöztetett) lányt bemutatni a reklámban, és a kívánt hatás nem maradt el. De vajon járható út lesz ez a nőket megcélzó reklámok esetében is? Vagy a címlaplányok szerepét a címlapsrácok veszik át?

A legtöbb hölgy egyáltalán nem idegenkedik attól, ha egy szép nőt használnak figyelemfelkeltés céljából feltéve, ha azt nem szexista módon teszik, hanem esztétikusan. A reklámszakemberek elsődleges feladata tehát az lesz, hogy megtalálják ezeket az izléses, mégis hatásos eszközöket, amellyel megszólíthatják és vásárlásra bírhatják a női nemet.

Azt pedig, hogy ez a tendencia a reklámszakma elnöksedéséhez vezetne – az alapján az analógia alapján, hogy a nők világát csak ők maguk érthetik meg – nem valószínű, de a férfi szakembereknek meg kell tanulniuk a másik nem fejével gondolkodni. Ehhez pedig nincs is másra szükség, minthogy megfejtsek azt a bizonyos legnagyobb rejtélyt az univerzumban.

NÉZŐPONT

SEBŐK ORSOLYA

Az életveszélyes némaság

Talán nem vesszük észre, mert már annyira hozzászoktunk, talán észleljük, de megkedveltük. Olyannyira, hogy már meg sem tudunk lenni nélküle. A körülöttünk lévő zajforrások fáradhatatlanul támadnak minket, az utolsó gondolatot is kiszorítva agyunkból.

Vidékiektől gyakran hallani a meglepődést, hogy a nagyvárosi hangorkán nem bolondítja meg az ott élők. Pedig a városiakok pont attól bolondulnak meg, ha véletlenül rájuk talál a csend. Igaz, erre nem sok az esély. A közlekedés folyamatosan kukorékoló szirénái még zavaró körülményként vannak jelen, de a plázákban állandóan szóló rádiót már a szórakozás forrásának szánják. Az eredetileg zenének nevezett, de végül csak háttérzsongásnak érzékelt hangok azonban jelen vannak a tornateremben, a buszon, sőt még a WC-ben sem hagynak nyugtot az embernek. Ha netán mégis olyan pillanatot csípiunk el, amikor a város komor hallgatása borul ránk, még mindig van menekvés: az állandóan magunknál hordott iPod vagy kistestvére továbbra is biztosítja a létezésünkhöz elengedhetetlen zörejeket. Tagadhatatlan, hogy a zene pozitív hatással

van az emberi szervezetre, megfelelő formája az alkotó folyamatokat is serkenti. De akkor is ez történik, amikor az utcán vagy a villamoson a fülünkbe ordíttatjuk a muzsikát, miközben megpróbáljuk kizárni az utcazajt? Vagy csupán be akarjuk csukni a szemünket (és fülünket) a külvilág ingereire, igyekezve kirekeszteni a nemkívánatos elemeket?

Persze az a kívánság, hogy befelé figyeljünk, csak látszólagosan valósul meg, mert az állandó zümmögés mellett egy percnyi csöndet sem engedélyezünk magunknak, egy pillanatra sem, amelyet magunkban tölthetünk, amikor a saját – esetleg félelmet rejtő – gondolataink a felszínre bukhatnak. Vajon tényleg azért hallgatunk állandóan valamit, mert megnyugtat, tetszik, felszabadít? Vagy a menekülés egy formája ez, tiltakozás a nagyváros élettelsége vagy még inkább saját énünk ellen?

Energetikai Szakkollégium

Előadás

2015. november 19.

Global Control of Sustainable Power Systems - Costas Vournas előadásában
Előadás helye és ideje: BME QBF09, 18 óra

Üzemlátogatás

2015. november 12-én a balatonfűzfői földalatti erőműbe, Litér alállomás akkumulátortelepére, illetve Pétfürdőre a Nitrogénművek Zrt-hez látogatunk el.
Jelentkezés: www.eszk.org

HIRDETÉS

BME COPY

FÉNYMÁSOLÓ SZALON

ÉS DIGITÁLIS NYOMDA

fénymásolás nyomtatás tervrajznyomtatás kötetés

Fekete-fehér

Fénymásolás/nyomtatás

A/4 5 Ft
A/3 10 Ft

Tervrajz másolás/nyomtatás

A/0 205 Ft
A/1 125 Ft
A/2 65 Ft

Színes

Fénymásolás/nyomtatás

A/4 35 Ft
A/3 70 Ft

Tervrajz másolás/nyomtatás

A/0 500 Ft-tól
A/1 250 Ft-tól
A/2 125 Ft-tól

1111 Bp. Bertalan Lajos u. 7. Hó épület

Nyitvatartás: H-Cs: 8-18h | P: 8-16h | Sz-V: ZÁRVA

Telefon: 463-39-79 | www.bmecopy.hu

Egyetemalapítás kezdőknek

Szeretnél alapítani egy felsőoktatási intézményt, de nem tudod, hogyan kezdj hozzá? Minden országban más a bevett gyakorlat, de bárhol is legyünk, szigorú előírásoknak kell megfelelni ahhoz, hogy intézményalapításba kezdjünk. „Hogyan csináljunk egyetemet?” kisokosunk következik.

Tegyük fel, hogy maradunk itthon, és szeretnénk létrehozni egy magyarországi felsőoktatási intézményt. Első körben az Országgyűlés ajtaján kell kopogatnunk, ahonnan állami elismerést kell szereznünk. Ehhez rögzös út és sok feltétel vezet. El kell készíteni az alapító okiratot, melyben az intézmény meghatározott feladatai vannak. A magyar törvények alapján bizonyos képzési szerkezetekben lehet csak működni (alap-, alap- és mester-, mester- és doktori, illetve mindhárom képzéssel). Emellett szükség van különböző személyi, tárgyi és pénzügyi eszközre, melyeknek folyamatosan a rendelkezésünkre kell állniuk. Ha ezek megvannak, és az Oktatási Hivatal nyilván tartásba vett megadva a működési engedélyt, akkor már csak az Országgyű-

lésnek kell rábólintania a dologra. A működési engedélyhez, amit ötévente felül kell vizsgálni, pusztán csak olyan apróságok kellenek, mint állandó helyszín, oktatói és kutatói kar, meghatározott számú képzés és lelkes diákok. Kollégium, szakkollégium, diákotthon az alapító okirathoz igazodva létrejöhet, de nem feltétel. Ha töprengünk, hogy egyetem vagy főiskola legyen a főkapu kőburkolatára vésve, a következőket kell figyelembe vennünk. Az „egyetem” megnevezéshez jóval több kritériumnak kell megfelelni, hiszen biztosítani kell legalább

nyolc alap-, hat mester- és egy doktori képzést, illetve a doktori fokozat elérését is. Az egyetemnek képesnek kell lennie idegen nyelven is oktatni, valamint a tanárok 60%-ának tudományos fokozattal kell rendelkeznie. Ezzel szemben egy főiskolán az oktatók harmadának kell csak tudományos fokozattal bírnia, viszont mindkét esetben alapfeltétel a tudományos diákkör működtetése. Arra is van lehetőség, hogy egy főiskola megkapja az egyetem címet, így történt ez 2010-ben a Budapesti Műszaki Főiskolával is, amely teljesítette az egyetemekkel szemben megfogalmazott igényeket, és felvette

az Óbudai Egyetem nevet. A magyarországi egyetemek és főiskolák nemcsak a működésükben függenek az államtól, hanem a finanszírozást is onnan nyerik. A brit egyetemeken valamelyest más a bevett gyakorlat. Nincsen olyan állami szerv, ami központilag irányítja és ellenőrzi a működést, az oktatók kinevezését és bérezését vagy a pénzeszközökkel való sáfarkodást. Javarást független forrásból származik az anyagi háttér, ami azzal magyarázható, hogy a felsőoktatási intézmények döntő többségükben magánlétesítmények, alapításuk pedig nem állami jóváhagyással, hanem helyi kezdeményezésre történik alapítványok és más adományok igénybevitelével. A felvételi eljárás is merőben más, mint Magyarországon, ugyanis nincsen egységesen kialakított „érettségi” vizsga, ezért a felsőoktatási intézmények saját maguk alakíthatják ki a felvételi követelményeiket. Ezek igen erősek, viszont így a későbbi lemorzsolódás már alacsony, és további szűrő sincsen, ami esetleg a hallgatók elbocsájtásával járna.

Az európai gyakorlattal szemben Amerikában az állami szerepvállalásnak és irányításnak rövidebb múltja van. Itt is jelentős a súlya a magánintézményeknek. Az egyetem legmagasabb vezető testü-

lete a laikusokból álló board (Board of Trustees, Board of Regents), ami a társadalmat képviseli, szponzorok, politikusok, nagyobb munkaadók foglalnak benne helyet. Működése leginkább egy vállalati igazgatótanácséhoz hasonlít. Ez azon az alapelven nyugszik, hogy a felsőoktatásban is a piac látja el a minőségellenőrző, visszajelző funkciót, és nincsen szükség külön állami kontrollra. A tanári kar sem rendelkezik fontos döntési jogokkal. A párhuzam az európai és az amerikai modell között az, hogy a board hasonló szerepet tölt be, mint nálunk az Oktatási Hivatal, ellenőrzi és kontrollálja a működést, de kevesebb hatalma van. Bár a működési, finanszírozási és az egyéb alapelvek valamennyire különböznek egymástól, mindegyik intézmény egy közös elképzelést hivatott szolgálni: olyan színvonalú oktatást, amely az adott szakterületen megfelelő tudást és hozzáértést adhat a hallgatóknak. Emellett mindegyiknek az a célja, hogy a több száz éves múlttal rendelkező intézményekhez hasonlóan sokáig meg tudják őrizni és öregbíteni a főkapu fölé bevéssett nevét, és minden ott tanuló büszkén emlegesse az „alma mater”.

SERFŐZŐ DALMA

(Cikkünk elkészítésekor Hrubos Illdikó A felsőoktatási intézményrendszerének átalakulása című könyvére támaszkodtunk.)

Műtétek és hegek az oktatásban

Bár az elmúlt években a kormány lelkes gyermekként gyurmázott a felsőoktatással, az eddigi homályos elképzelésekből már kezd kirajzolódni a rendszer, amit szeretnének elérni. A cél a funkcionalitás és a versenyképesség. Íme egy áttekintés Hoffmann Rózsától napjainkig.

A kezdő reform, ami egyben a legnagyobb haragot s ellenszenvet váltotta ki az egyetemi közönségből, a hallgatói szerződés vagy jelenlegi nevén nyilatkozat.

Lényege, hogy az egyetemi tanulmányok állami finanszírozásáért cserébe köteles a diplomászerző „ledolgozni” a taníttatása költségeit húsz éven belül. Egy szemeszter 150 napnak felel meg, így egy 6 féléves képzés után 900 napot kell robotolni. Továbbá a képzési idő másfélszeresén belül (ebbe a passzíváltatás nem számít bele) meg kell kaparintania az oklevelet az újdonsült értelmiségnek. Ha ezt nem sikerül teljesíteni, akkor a felhasznált támogatott féléveket vissza kell fizetni (fontos: nem a tanulmányi vagy szociális ösztöndíjról van szó, hanem a képzés költségeiről). Munkaviszonynak számít a gyermekgondozási vagy munkanélküli segély

időszaka is. Azonban a visszatérítés elkerülhető, ha még a képzés első (osztatlan szakon második) aktív féléve után ér véget a tanulmányi jogviszony. Részletfizetésre, illetve bizonyos esetekben mentesség igénylésre is van lehetőség. Idén nyáron keletkezett először fizetési kötelezettsége a hallgatói nyilatkozat miatt nagyobb számú hallgatóknak. 2014-ben nagyobb visszhangot a kancellária felállítására keltett. A kancellári rendszer a felsőoktatási intézmények gazdasági menedzsmentjét és a gazdálkodás irányítását érintette, az oktatásban dolgozók munkáltatói joga ugyanakkor továbbra is a rektornál maradt. Emellett

idén létrejött még egy ellenőrző szerv, a konzisztórium. Feladata gazdaságot, illetve az oktatást érintő stratégiai döntések irányítása. Tagja a rektor, a kancellár valamint az oktatásért felelős miniszter három delegáltja. 2015-ben eljött az úgynevezett fokozatváltás ideje. Ebben a nagyobb reform a duális képzés bevezetése volt a felsőoktatásban (ez nem mást takar, mint hogy a szakiskolák mintájára bizonyos időt az iskolapadban, bizonyos időt pedig gyakorlattal töltenek a diákok). Idén 21 egyetem indított 30 különböző alapszakot ebben a formában. Illetve két új intézményfajta is létrejött: az alkalmazott tudományok egyeteme és a közösségi

képzőpontok. Az alkalmazott tudományok egyeteme az a felsőoktatási intézmény, amelyik legalább négy alapképzési szakon és két mesterképzési szakon jogosult képzésre, plusz legalább két szakon duális képzést folytat. Ilyenné alakult például a Budapesti Gazdasági Főiskola. A képzőpontok létrehozása a hátrányos helyzetű települések versenyképessé tételét szolgálja. Itt a már akkreditált intézmények folytathatnak kihelyezett képzést, ha a helyi közösség ezt igényli. Kisvárdán már alakult egy pont a Debreceni Egyetem segítségével. Az újítás célja érthető, az ország minden reménye az ifjúságban gyökeredzik. Megfelelő oktatás mellett a gazdaság talán új szárnyakat növeszthet.

LÁSZLÓ JORDÁN MÁTÉ

miszisz
M I S Z M ű e g y e t e m i
I s k o l a s z ö v e r k e z e t

Aktuális munkák

► **Windows Junior Rendszergazda**
Informatikai rendszereket üzemeltető, és rendszerintegrációs tevékenységet ellátó vállalkozás keres, jól felkészült, megfelelő tapasztalatokkal rendelkező szakembert.

► **Román nyelven műszaki asszisztensi munka**
1 071 Ft/óra
Energia menedzsmenttel, szenny- és ivóvíz mérés-technikával, foglalkozó cég keres, műszaki beállítottságú hallgatót.

► **AutoCAD-ben rajzolás**
940 Ft/óra
Műszaki rajzolásra, szerkesztésre keresünk vízimérnöki szakirányú diákokat a XI. kerületbe.

► **Csapatépítő tréning koordinátor**
714 Ft/óra
Nemzetközi háttérrel rendelkező, cégeknek és magánszemélyeknek csapatépítéseket szervező vállalkozás keres csapatába diákmunkatársakat.

► **Junior software fejlesztő**
1 500 Ft/óra
Saját fejlesztésű felhő alapú adattároló, feldolgozó és megjelenítő rendszer továbbfejlesztéséhez keresünk Java fejlesztésben jártas hallgatót.

► **AutoCAD-ben rajzolás, digitalizálás**
940 Ft/óra
Egységes közműterkép létrehozására keresünk diákokat.

► **Összerett adminisztráció**
714 Ft/óra
Komplex, irodai adminisztratív munkára keresünk hallgatót.

► **Back Up Engineer Trainee**
1000 HUF/hour
We are looking for motivated internship student.

► **Iroda és lakóépület takarítás**
833 Ft/óra
Általános takarítási feladatok ellátására keresünk diákokat.

▼
Munkáinkra nappali tagozatos, aktív státuszú hallgatóként jelentkezhet szívesen önéletrajzzal.

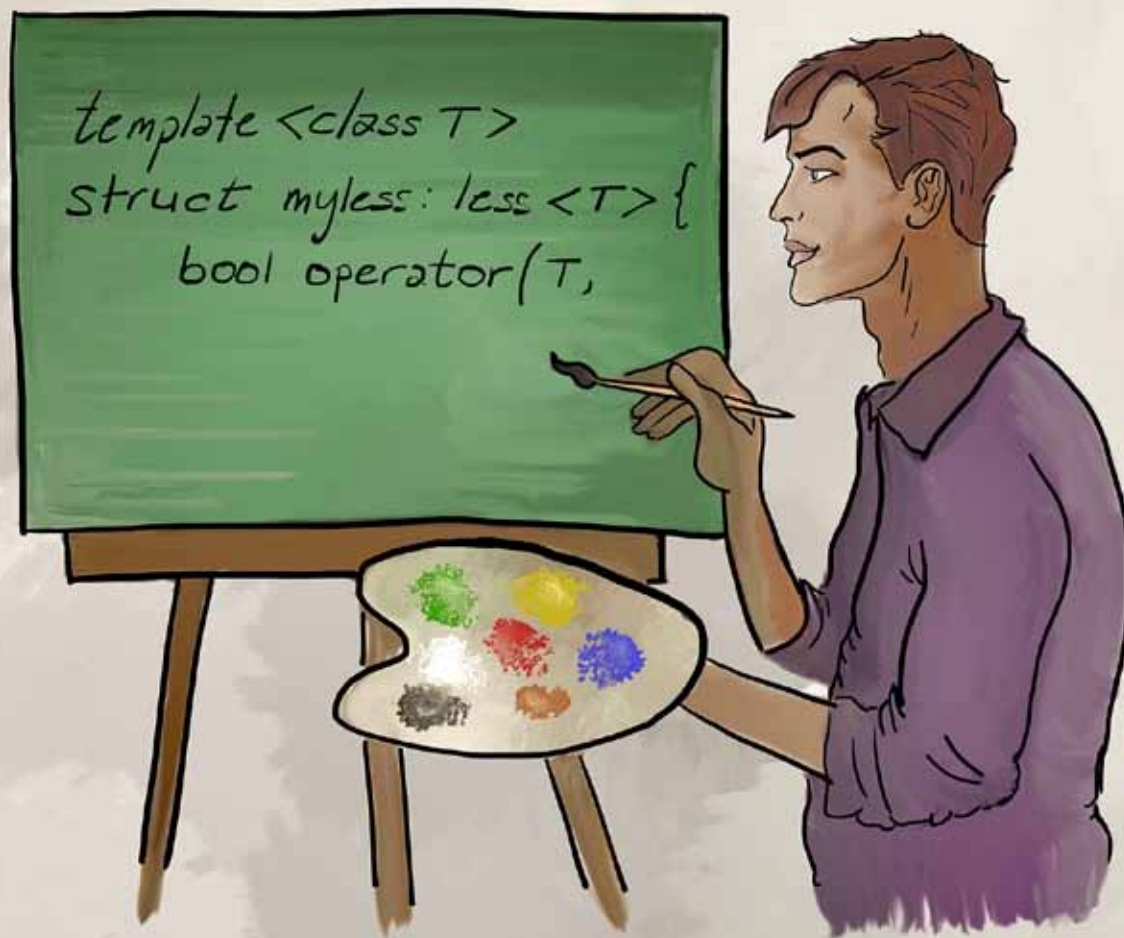
MISZ Műgyetemi Iskolaszövetkezet
1111 Budapest, Műgyetem rkp. 3.
K. ép. 1.em. 62.
T: +36 1 463 1237
M: +36 20 250 0096
facebook.com/miszisz

www.miszisz.hu

A bölcsészek bosszúja

Illusztráció: Szappanos Gergő

Miközben itthon le-sajnáljuk a bölcsészeket, Amerikában éppen meghódítják a legmenőbb startupokat. A techcégeknél már több állás keletkezik humán diplomásoknak, mint mérnököknek, szóval mindenki jobban járna, ha elásnánk a csatabárdot, mert nagy eséllyel együtt kell majd dolgoz-nunk.

- Mit kérdez a bölcsész a mérnöktől? - ??? - Nagyobb sültkrumplival mehet? Ez viccnek még elmenne, de már annyira a közhiedelem részévé vált, hogy a felsőbb körökben is gyökeret vert ez a szemlélet. A statisztikák és a tapasztalatok azonban most más képet mutatnak. A Központi Statisztikai Hivatal Munkaerő-felmérésének leírása szerint az számít bölcsésznek, „akinek a végzettsége képzőművészet, szépművészet, zene, előadóművészet, audiovizuális módszerek, média szakismer-

tek, formatervezés, kézműves-ség, vallási ismeretek, idegen nyelv, anyanyelv, történelem, régészet, filozófia, etika, pszichológia, szociológia vagy a politikai, kulturális és civil társadalmi tanulmányok.” Ez egy elég tágan értelmezett körülhatárolás, lényegében a humán tudományokat fogja össze. Vegyük észre, hogy a legtöbb fenti végzettség nem ad konkrét szakmát – mármint abban az értelemben, hogy nem szoktak olyan állásirde-tést feladni, hogy filozófust vagy szociológust keresünk

heti 40 órára. Így könnyen abba a hibába eshetünk, hogy tévesen azt hisszük, csak diplomás munkanél-külieket képeznek.

Liberal arts

Az Egyesült Államokban ezt a tévhitet alapjaiban kezdi ki, hogy a legdinamikusabban fejlődő cégek részéről egyre nagyobb az igény a „liberal arts” – ez lényegében a bölcsész angol megfelelője – diplomásokra. Ezt az üzleti világban egyik legjobban informált lapnak számító

amerikai Forbes írta meg azzal együtt, hogy a jelenleg zajló technológiai boom hatására a programozók-nál is több munkahely keletkezett bölcsészeknek. Idén nyáron az Uber 427, a Facebook 225 állást hirdetett meg bölcsészeknek, a 168 és 146 mérnöki és informatikusi pozícióval szemben. Ezek csak kiragadott példák, de a LinkedIn saját felmérése szerint is rengeteg humán szakon frissen végzett pályakezdő rögtön a techszektor felé veszi az irányt, és a legvál-

tozatosabb feladatkörökben helyezkednek el, mint sales és marketing, tanácsadás, vállalatfejlesztés és márkaépítés, humán erőforrás-menedzsment, illetve trénerként vagy kreatív-ként foglalkoztatják őket. Míg korábban a munkahelyi megbeszéléseken túlerőben voltak a mérnökök és programozók, mára az arány kiegyenlítődött a humán és reál végzettségűek között. A szoftverfejlesztést is egyre jobban utoléri az automatizálás, előre kódolt panelekből pedig gyorsabbá válik a programozás, és kevesebb munkaerőt igényel, mint korábban. Ezzel szemben a vállalatirányítás és -működtetés, az innováció még mindig munkaerő-intenzív feladat. Mindez történik annak ellenére, hogy az USA-ban is kormányprogram, hogy a diákokat inkább a tudományos és műszaki szakok felé tereljék úgy, mint Magyarországon.

Nincs különbség

Itthon ilyen részletes tanulmányok nem születtek a témában, de Köllő János az MTA Közgazdaságtudományi Intézetétől az elmúlt évek statisztikai adatait a Defacto blognak elemezve arra jutott, nincs számottevő különbség a mérnökök és a bölcsészek foglalkoztatási adatai között. A bölcsész végzettségűek 79%-a, míg a mérnökök 83%-a dolgozik, nemek szerint vizsgálva pedig ez a különbség is eltűnik: a humán diplomás férfiakat közel ugyanakkora arányban foglalkoztatják, mint a műszakiskolát, nőknél pedig megfordul a bölcsészek javára – a különbség a mérnöki szakma erős férfi-

Művészek, akiknek nem kopik fel az álluk

A klasszikus tévhittel ellentétben nem minden művészeti diplomás él kenyéren és vízen. A megszerezhető végzettségek némelyikénél nem csak üres beszéd a „versenyképes fizetés”, sőt egyesek gyakran irigylésre méltó jövedelemmel rendelkeznek. Már csak tudni kell választani a szakok közül...

A szorgalom, a precizitás, a nyelvtudás olyan univerzális igények, amelyek

nélkül sem bölcsészek, sem mérnökök, de még egy festőművész sem boldogul, így ezek aligha jelenthetnek kitűnési lehetőséget a művészek esetében. Bár az élet minden területén életbevágó a megfelelő kapcsolatok építése, a szakmai tapasztalat és a különböző versenyeken, pályázatokon való aktív részvétel, egyes szakok elvégzése enélkül is számtalan álláslehetőséggel várja a pályakezdőket. A tehetség mindenütt fontos, ám az igények lehetővé teszik, hogy ne csak a legjobb tíz friss diplomás jusson tisztességesnek mondható fizetéshez.

Lefotózni a gondolatot

A jövő egyértelműen a látványtervezőké. Míg a filmvászon és a képernyőn egyre nagyobb hangsúlyt kapnak a vizuális effektek, addig az építészetben és formatervezésben betöltött szerepük is igen komoly, amit a cégek ennek megfelelően honorálnak. A fotorealisztikus látványtervek készítése ugyan számítógéppel történik, művészeti értéküket azonban nem érdemes alábecsülni: a látványtervezőknek a festőkéhez és a fotósokéhoz hasonló vizuális kultúrával kell rendelkezniük, hogy labdába rúgja-

nak versenytársaik mellett. Egyetemi keretek között Magyarországon alkalmazott látványtervezőnek csak alapszakon tanulhatunk, ha azonban valaki emellett le a voksát, számtalan tanfolyam közül választhat, mellyel megfelelően magas színvonalig képezheti magát. Az egyetem ugyanakkor különböző lehetőségekkel várja az érdeklődőket, így aki nem egy számítógép előtt töltene az életét, az díszlet- vagy jelmeztervező szakirányon is befejezheti a képzést.

Sokoldalú vizuális műveltség, sokoldalú felhasználás
Ha a festők nem is feltét-

lenül, grafikusművészek azonban kiváló esélyekkel indulnak a munkaerőpiac útvesztőjében. Megszerzett tudásuk jó esetben igen sokoldalú, tisztában vannak különböző anyagok, technikák és nem utolsósorban az aktuális irányzatok mibenlétével. Széles körű gyakorlati tudásuk mellett vizuális elméleti ismereteik is tág határok közt mozognak. Bár a grafikusoknak tanulmányaik során szakosodniuk kell, versenyképességük a többi művészeti ággal szemben mégis szakmájuk rendkívüli változatosságában rejlik. Az utcán látható plakátok mellett dolgoznak a kiadványszerkesztés, a webdesign és az illusztráció területén, ám munkájukhoz közel áll az arcuattervezés

is, amelyre minden cégnek szüksége van.

Képzésük során a grafikusok egyaránt elsajátítják az önmenedzselés különböző technikáit, szemléletét, így munkájuk igencsak messze áll az elefántcsonttoronyban alkotó művész képzetétől.

Három az egyben

A média design területén végzett fiatalokat aligha kell féltetni a munkanélküliségtől. Képzésük befejeztével nem csupán művészeti, vizuális tudással gazdagodnak, hanem tisztában vannak a média felhasználói, kulturális, társadalmi, technológiai és gazdasági szempontjaival is. Magabiztosan használják a legújabb eszközöket, a fontosabb grafikai szoftverek mellett

túlsúlyából fakad. A nem dolgozók között bölcsészeknél a gyesen lévő, míg a mérnököknél a korán nyugdíjazottak száma a magasabb, és mindkettőnél nagyon alacsony, 4% körüli a regisztrált munkanélküliek száma vagy azoké, akik segítyt kapnak az államtól. Az sem tűnik igaznak, hogy a végzettségüknel alacsonyabb szintű munkát végeznek, a bölcsészek és mérnökök 71-71%-a diplomás foglalkozásban vagy vezető pozícióban dolgozik.

Mindkettőre szükségünk van

Az már a fentiekből látható, hogy a két pálya képviselői között alaptalan bármiféle lesajnálás. Ugyanúgy nehezen lép előre szakmailag egy olyan mérnök, aki nulla szociális érzéke miatt nem tud kijönni munkatársával, mint egy bölcsész, aki az elméleti tudása mellé nem tud gyakorlatiasságot felmutatni. Ezen túlmenően az ellenségeskedés sem indokolt: egy termék sem áll meg ott, hogy megtervezik és legyártják, el is kell adni az embereknek, terméktől függően szükség lehet pszichológusra a maximális felhasználói élmény eléréséhez, művészre, hogy szexivé varázsolja és vágyat ébresszen, erre aztán lehet márkát építeni, miközben a dolgozókkal is foglalkozni kell, hogy a legtöbbet hozzák ki magukból. A bölcsészek és a mérnökök nem vetélytársak és nem is egymás elől veszik el a munkát, pont ellenkezőleg, egymásnak munkát teremtenek, tehát jobb lesz, ha elkezdjük a másikat értékelni.

SÁNDOR KRISZTIÁN

a programozás alapjait is jól ismerik, így a vállalatok számára igazi főnyereményt jelentenek. Elhelyezkedési lehetőségeik a grafikai cégek alkalmazotti posztjaitól egészen a magánvállalkozásokig sokszínű képet mutatnak, anyagi megbecsülésük is igencsak jónak mondható. Annak ellenére, hogy a média designban dolgozók képzésük során ugyanazt az elméleti háttérrel kapják, mint a többi művészpálya, tevékenységük egyfajta hidat képez a művészet, a marketing és a programozás között, így komoly ismeretekkel vágnak bele a nagybetűs életbe.

VARGA ÁGNES

Sokat lehetne vitatkozni arról, milyen területek tartoznak a design témakörébe, és hogy mi, magyarok hogyan viszonyulunk hozzá. Arról, hogy miként értelmezik a designt, és hogyan látják saját területük helyzetét, **Hidasi Zsófi** textiltervezővel és **Koós Pál**-l, a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem Design Intézetének igazgatójával beszélgettünk.

Mit mondhatunk a design a hétköznapi emberek életében betöltött szerepéről illetve hozzá kapcsolódó igényeiről?

Koós Pál: Mindenféleképpen a része, de itt el kell osztatnunk egy félreértést: a design nem egy terméknek, egy tárgynak a külső megjelenési formája, hanem a belső szerkezet működési, használati módja. Sajnos a közbeszédben sokszor mondják, hogy „megdizájnoltam”, „ez designos”, és ezt kifejezetten a külalakra gondolják. A hétköznapi ember életének minden percét körülveszi a

design, csak nem biztos, hogy ő ezzel tisztában van. Mint formatervezőnek az a tapasztalatom, hogy amikor minden összeáll egy termékben, akkor az jól is néz ki, és ezt az átlagemberek is szeretik. Ilyenformán van egy általános igény a designra. Ma Magyarországon az átlag vizuális kultúra nagyon alacsony szinten van, az emberek az általános és középiskolai illetve az egyetemi tanulmányaik alatt nem kapnak olyan kézzelfogható segítséget, tudást, ami alapján ők magabiztosan kialakíthatnák a nekik megfelelő ízléses tereket, környezetet. Aki tisztában van a budapesti helyzettel, láthatja, hogy az elmúlt 10-15 évben főleg a fiatal korosztály designérzékenysége növekszik. Tehát hozzá lehet férni ehhez a tudáshoz, itt említhetem a designhetet vagy a gombaként szaporodó designshopokat, de az internet világban is bele lehet futni szép tárgyakba, termékekbe.

Említést tettél a budapesti designéletéről. A fiatal generációnak köszönhetjük annak fellendülését?

KP.: Igen, felnőtt egy olyan fiatal

rég, aki egyrészt látja a világot, az internet jóvoltából hihetetlen mennyiségű információhoz jut hozzá, és ez a tudás beépülhet. Emellett az is látszik, hogy a magyar divatiparnak nagy felfutása van, például említhetjük a különböző budapesti székhelyű táskamárkákat. A táska egy ideális termék, mert viszonylag kis befektetéssel előállítható, ellentétben egy kávéfőzővel vagy tv-vel, ami már ipari technológiát igényel, és nagyságrendekkel nagyobb az indulótőkéje. A divat szempontjából pedig elég egy méretet gyártani, szemben egy öltönnel, ahol legalább háromra van szükség. Ha valaki jól belövi a célcsoportot, és érzi azoknak az igényeit, az már szinte siker. A budapesti fiatalok egyediségre törekvése, erősödő designérzékenysége az, ami piacot teremt, lehetőséget adva a fiatal tervezőknek a boldogulásra.

Hidasi Zsófi: Az anyagi akadályok persze továbbra is gondot okoznak. A legtöbben nem látnak bele egy termék előállítási költségeibe. Saját tapasztalatom alapján itthon az alkalmi és esküvői cikkeknek van a legnagyobb piaca. Valami miatt az emberek ezekért szívesebben áldoznak több pénzt, mint egy ugyanolyan minőségű hétköznapi darabért. Így egy bőrből készült egyedi táska például szűkebb közönséget tud megszólítani, és ők is inkább külföldiek. Emellett a hátizsákoknak már pár éve nagy divatja van, a tervezők pont jókor kezdtek bele ebbe az ágazatba. Emellett karakteres termékek vannak közép-árkategóriában, így nagyobb a vásárlói rétegük is, és nem szabad megfélemezni arról, hogy sok esetben menedzserek és marketingesek állnak mellettük. Az általam tervezett bőrtáskák például felső-árkategóriába esnek. Ezek egy két éves alkotói ösztöndíj részeként készülhettek el, hosszabb távon azonban én is át szeretnék állni a közép-árkategóriára, ami mindenképpen piacképesebb.

Mondhatjuk, hogy a design szerepe a jövőben megnő?

K.P.: Bár a fiatalok körében van egy fellendülés, a magyar köztudatban a design értelme és értéke még mindig nagyon alulértékelt, közel sem ideális. Azt látom, hogy a nyugat-európai országokban, az osztrák, német, angol, francia vagy skandináv köztudatba a design sokkal jobban beépült. Nemcsak a vásárlók szintjén igaz ez, hanem a gyártásnál is. Érdemes megfigyelni, mennyire van tisztában egy német gyártó azzal, hogy neki designt kell alkalmaznia egy eladható tárgy létrehozásához, és mennyire egy magyar.

Miből fakad ez a különbség, és lehet-e azt is egyben, hogy egy magyar designernek könnyebb külföldön vagy külföldieknek értékesíteni a termékeit?

K.P.: Ennek leginkább történeti és történelmi okai vannak. Ezeken a helyeken az ipari termeléshez

szervesen hozzáépült az, hogy az eladható tárgyhöz hozzátartozik a design, és ezt érzik az emberek is. De úgy látom, nálunk ez a hiányosság az elmúlt években sokat csökkent. Sok cégtulajdonos már külföldön tanult, vagy sok külföldi céggel van partnerségi viszonyban, és így a tudás átdiffundál. A külföldi értékesítésnél előkerül egy olyan jártasság, mint a tervezőnek a kereskedői vénája, közgazdasági ismerete, és ezen sok múlik. Nyugat-Európában bevett szokás, hogy ha az ember be akarja rendezni az otthonát, de úgy érzi, nincs meg az a speciális tudása, ami ehhez szükséges, akkor megfizet egy lakberendezőt, aki folyamatos egyeztetés alapján megtervezi a megrendelőhöz illő teret. Ott ehhez még túl gazdagnak sem kell lenni. Nálunk azonban ez az átlagkereseteket nézve nagyon nehezen elképzelhető dolog. Hiába vannak Magyarországon lakberendezők, szűk az a réteg, aki meg is tudja fizetni őket. Hasonló a helyzet a többi designágazat területén is, azonban azok a tervezők, akik budapesti boltokban és galériákban értékesítik termékeiket, jobb helyzetben vannak, ugyanis ezeken a helyeken jelentős a külföldi vásárlóközönség, akik egyébként is jobban vevők a hazai design értékekre.

Az államnak milyen szerepe lehet ebben? Tud-e segíteni, és ha igen, akkor tesz-e azért, hogy a hazai alkotókat nagyobb pénzzel, ösztöndíjjal, programokkal segítse?

K. P.: Vannak olyan szervezetek, akiknek a designélet pezsdítése és

ezáltal a tervezők segítése a célja. Gondolok itt a Magyar Formatervezési Tanácsra vagy a Designterminálra, de több olyan felület van, ahol az a célkitűzés, hogy ezeket a folyamatokat generálják, támogatás. De ez megint csak a közállapotot fémjelzi, mert ha a design értelme nincs benne a köztudatban, akkor állami szinten sincs meg, hiszen a vizuális kulturáltság szempontjából nem különbek az átlagemberektől azok, akik a kormányzatban ülnek. A design gazdasági haszna azonban egyértelmű. Versenyelőnyt, pluszbevételt jelent, amibe érdemes támogatást fektetni. A már említett Design Terminál idén harmadjára induló mentorálási programjával segíti a fiatal vállalkozókat, tervezőket. Szerencsére egyre több ilyen van, remélem, ennek rövidesen látható eredményei is lesznek.

H. ZS.: 2007-ben, amikor a MOME-n végeztem, még nagyon más volt a képzés, kevés hangsúlyt fektettek a marketinges ismeretekre. Ez szerencsére változóban van. Akkoriban a tervezésen volt a hangsúly, és arról kevés szó esett, hogy ezt hogyan lehet eladni, hogyan fogunk megélni. Ösztöndíjas is voltam, ami nagy segítség volt ugyan, de nem elég. Az elmúlt években sok tapasztalatot gyűjtöttem, a Design Terminál előadásait hasznosnak tartom, mert meghívott előadókkal piaci ismereteket tanítanak. Az állam részéről a Gombold Újra pályázat már lassan hagyománnyá válik. Úgy látom, haladnak a dolgok, de sajnos nagyon lassan.

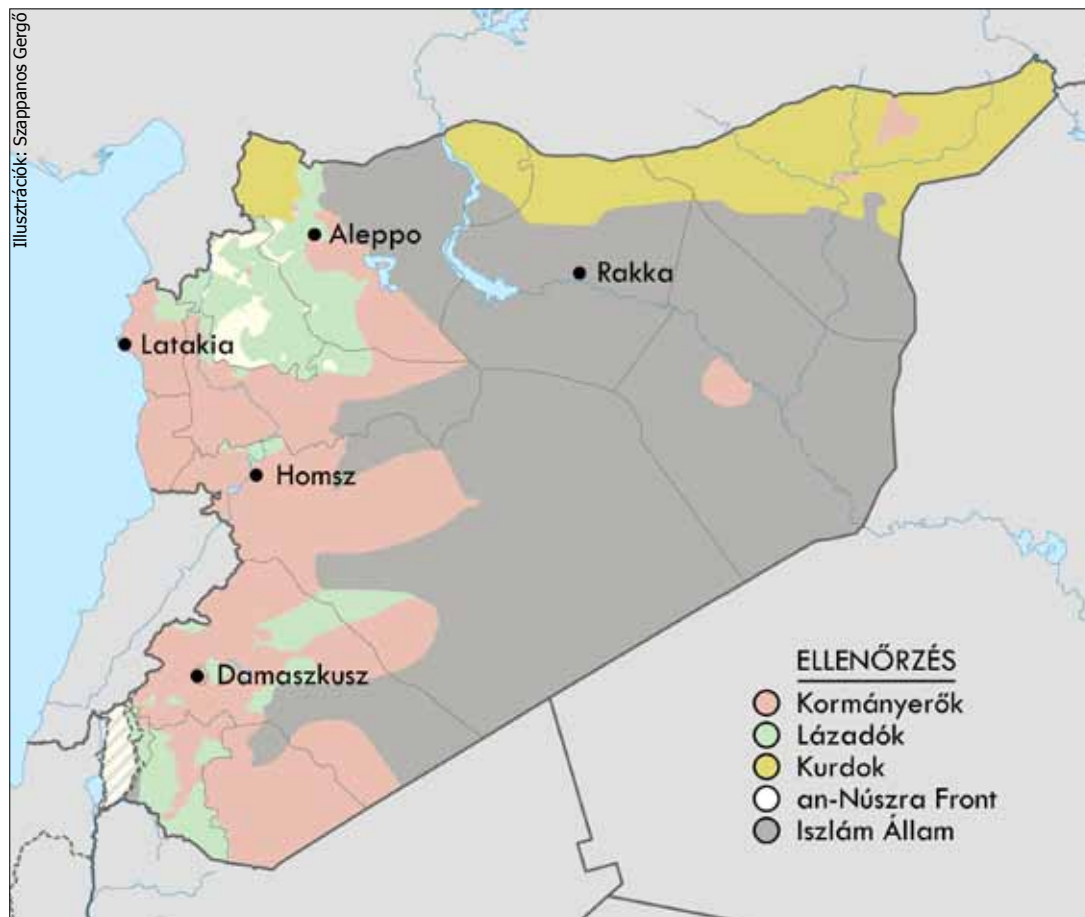
KOVÁCS ZSOLT KRISTÓF

Ki van kivel Szíriában

Hihetetlen, de akárhányszor újabb szereplő avatkozik be Szíriában, mindig sikerül rontania a helyzeten. A negyedik éve tartó háborúban az országon több csoport marakodik, miközben Irán és Szaúd-Arábia is itt játssza le hatalmi harcát, Putyin megjelenése pedig egy Oroszország-NATO háborút kockáztat.

Képzeld el a következő szituációt: az éjszakában egy italmérő helyen a szokásos arcok biliárdoznak. Egyikük csalással vádolja meg a másikat, mire az válaszul széttöri a hátán a dákót és nekiesik. A vádló körül lévők beszállnak, és ütni kezdik a csalót, aki riadóztatja befolyásos nagybátyját, hogy küldjön erősítést, megtámadták. Eközben a balhé odacsábítja azokat is, akik csak azért szállnak be, hogy a káoszt kihasználva kirabolják az italraktárt. A helyzet a szomszéd asztaltársaságokat is belerángatja a bajba, akik a nagy túlekedésben néha egymásnak is lekevernek egy pofont. A legbefolyásosabb ember a környéken nem mer rendet vágni, mert múltkor több ilyen esetben is eléggé pörül járt, ellenben a péppé vert csaló sokadik hívására megjelenik az ősi rivális, hogy majd ő vállalja a piszkos munkát, de ez mindenkinek gyanús. Ha ez csak egyszerű emberek között zajlana, már rég kihívták volna a rendőrséget, és vége a balhénak. Viszont ha ugyanez államok között történik, közel sem ilyen egyértelmű a helyzet: „világrendőrség” ugyanis nem létezik, magát rendfenntartóként aposztrofáló hatalom viszont több is, ezért sokkal bonyolultabb a szituáció rendezése. A polgárháború Szíriában több mint négy éve tart, eddig 250 ezer ember halálát

okozta, és legalább 8 milliót üldözött el otthonából. Az elmúlt hónapokban viszont több olyan esemény történt, és több szereplő tűnt fel, ami változást hozhat a megmerevedett frontokon. Megoldást kínálni és a jövőt jóslni ugyan nem tudunk, de egy lépéssel közelebb kerülünk napjaink egyik legvéresebb háborújának megértéséhez, ha összeszedjük, kik a szereplők, és mit keresnek a káoszba taszított országban.

Aszad és a szíriai kormányerők

Szíriában a hatalom 1971 óta az Aszad-család kezében van, 2000-ben apja halála után Bassar al-Aszad vette át a vezetést, majd 2007-ben és 2014-ben is megerősítette hatalmát – kamuválasztásokon. A dinasztia a síita vallású alavita kisebbségre támaszkodik, amely alig tizedét teszi ki az ország lakosságának, lényegében a többségben lévő népcsoportok és vallások elnyomásával tartja meg diktatórikus hatalmát. Az arab tavasz néven elhíresült 2011-es tüntetések

Damaszkuszt is elérték, demokráciát és nagyobb beleszólást követeltek a politikába. Aszad, attól tartva, hogy az egyiptomi Mubarak sorsára jut – vagyis eltávolítják és bebörtönzik –, erőszakkal válaszolt a demonstrációkra, de fokozatosan kicsúszott a kezéből az irányítás. Bár támogatóival az ország nyugati szegletébe szorult vissza, hatalmi ambícióit nem adta fel, mivel egyre nehezebb nélküle elképzelni a rendezést.

Mérsékelt felkelők, iszlamista lázadók

A tüntetések után, ahogy fokozatosan elfajultak az események, úgy kezdett kikristályosodni, hogy az Aszadot gyűlölő lázadókat nem lehet egységként kezelni. A demokráciapárti mérsékeltberek és az iszlám fundamentalisták közötti skálán rengeteg különböző fegyveres csoportosulás alakult ki. A fontosabb lázadó pólusok közé tartozik a Szabad Szíria Hadsereg (FSA), amely több tucatnyi mérsékelt csoport tevékenységét hangolja össze,

és nyugati szövetségesnek számít, illetve az an-Núszra Front, az al-Kaida helyi ága. Kettőjükön kívül még számtalan milícia van, amelyek esetében nem ritka, hogy az egyik helyen szövetségesek, a másik városban viszont már egymást lövik.

Iszlám Állam

Az ISIS a lázadó fegyveres erők egymás közötti harcából emelkedett ki, hogy aztán 2014-ben Szíria keleti felét és Irak nyugati harmadát elfoglalva rakkai központtal kiáltson ki kalifátust. A többi lázadók ellenőrizte területhez képest igyekszik önálló államként funkcionálni, mert futja rá: stratégiai fontosságú olajmezők vannak a kezében, a Financial Times információi szerint napi 1,5 millió dollár bevételük van olajkereskedelemből. Ironikus módon sokszor az ellenük harcoló fegyveres csoportok is tőlük veszik az olajat, mert nincs alternatíva, de ez kevés lesz a túléléshez, hasonló helyzetbe kerültek, mint Hitler a II. világháborúban: egyszerűen túl messzire mentek, szövetsé-

ségeik emiatt elfogytak, ugyanakkor nem mondtak le területszerzési terveikről.

Kurdok

Az ő sorsuk rendezése nemcsak a szíriai polgárháború, de a Közel-Kelet jövője szempontjából is központi kérdés. A világ egyik legnagyobb, független állam nélküli – ám azt létrehozni kívánó – nemzetségeinek számítanak. Közel 40 millió él Iránban, Irakban, Szíriában és Törökországban egy viszonylag egybefüggő területen. A háborúba az Iszlám Állam ellen szálltak be, sokáig az egyetlen szárazföldi erő voltak, akik féken tudták tartani a terjeszkedésüket, miután az iraki hadsereg csődöt mondott. A kurd fegyveres alakulat (YPG) a legfontosabb nyugati szövetségesnek számít, sokan az egyedüli jófiúnak tartják a szereplők közül. Azonban ők sem ártatlanok: már a független, etnikailag tiszta államot előkészítve kisebbségeket deportálnak, az ISIS-től visszafoglalt területeken bosszút álltak az arab lakoságon.

Irán

A Közel-Kelet síita vallású régiós középhatalma és a síita kormányok, fegyveres milíciák nagylelkű keresztapja. A háború korábbi szakaszaiban is pénzzel, fegyverrel és libanoni szervezete, a Hezbollah révén néha közvetlenül is támogatta Aszadot, hogy a hatalomban tartva befolyási övezetében maradjon Damaszkusz. E célját máig nem adta fel, így az amerikai-iráni kiegyezést követően nagyobb iráni beavatkozás várható Szíriában a kormányerők oldalán.

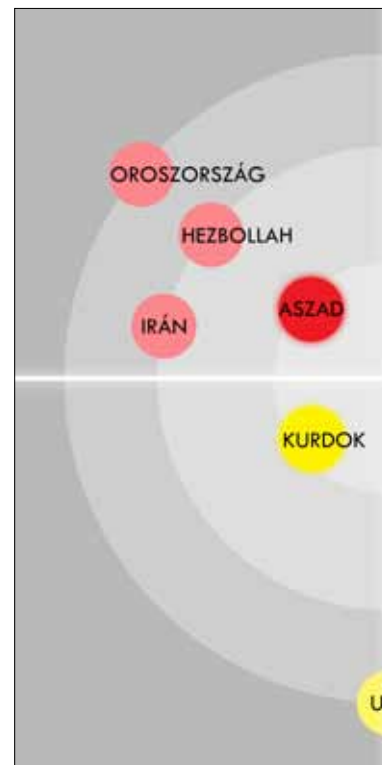
Szaúd-Arábia

A szunnita vallás egyik szélsőséges ágát, a vahabizmust államvallássá tevő Szaúdi Királyság és a síita Irán ádáz harcban áll egymással, ezért szokták a mostani eseményeket vallás-

háborúként jellemezni – noha konfliktusuk természetesen hatalomról és befolyási övezetekről is szól. Szaúd-Arábia és esetenként egyéb környékbeli monarchiák, mint Katar, a szélsőségesebb iszlamista lázadókat szponzorálja. A kezdetekben még az ISIS-nek is folyósított pénzt a királyság, de ezt – feltehetően amerikai nyomásra – beszüntették.

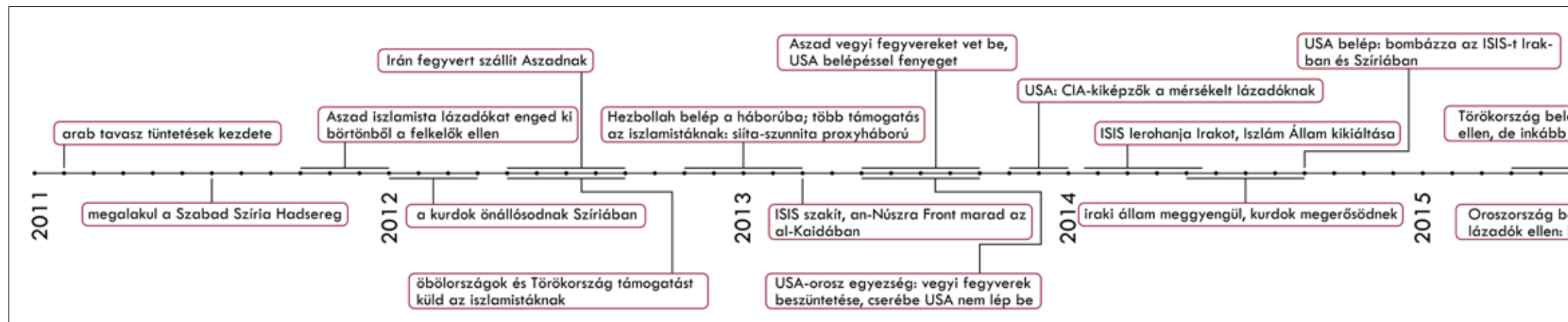
USA

Az Egyesült Államok régi álma a Közel-Kelet számukra kedvező módon történő stabilizálása, ám Bush elnök iraki megszállását követően nem tudott egy erős központi államot létrehozni, ezt a hatalmi vákuumot kihasználva nyomult be az ISIS. Miután az iraki hadsereg működésképtelenné bizonyult, az USA az iraki kurd csapatokat kezdte támogatni légi bombázásokkal. Ezt kiterjesztette Szíriára is, ahol a kurd és a mérsékelt felkelőknek nyújt légi támogatást.

Oroszország

Az Aszad-család régi szövetségesének számítanak, az országban található az egyetlen orosz földközi-tengeri támaszpont, Latakia, a birodalmi múlt egyik utolsó bizonyítéka. Ahogy szorult a hurok a szír kormány körül, folyamatosan segítséget kért Putyintól, akinek a szankciók és az ukrán háború

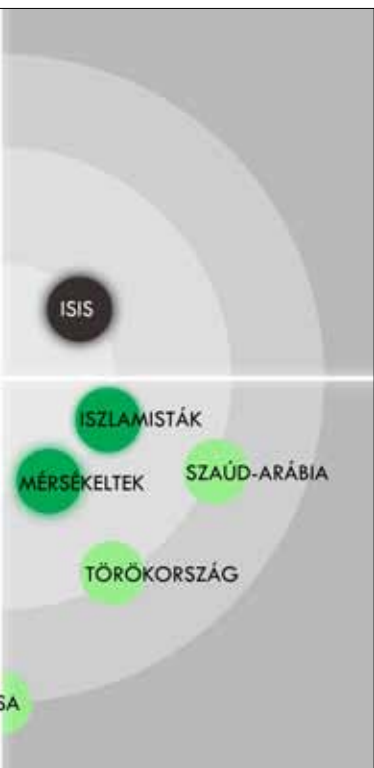

miatt mindig csak a túléléshez minimálisra futotta. Az európai menekültválság viszont lehetőséget adott, hogy egyszerre mentse meg Aszadot, Oroszországot a választói szemében újra nagyhatalmi pozícióba emelje, és elterelje a figyelmet a gazdasági problémákról. Nemzetközi koalíciót sürgett az Iszlám Állam ellen, az Obama-Putyin találkozót követően azonnal belépett a háborúba, csak hogy nem az ISIS állásait, hanem főleg az Aszad-ellenes lázadókat kezdte bombázni, akik között nyugati szövetséges is van.

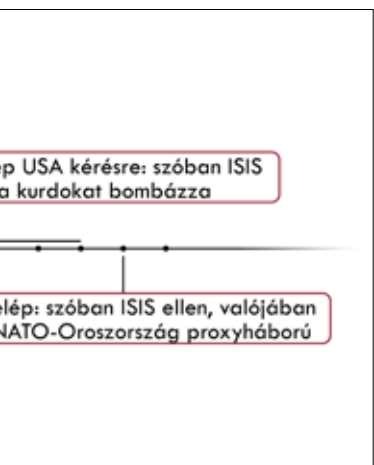
Törökország

Ankara NATO-tagként az Egyesült Államok kérésére beszállt a szíriai háborúba, csak hogy – megelőzendő az autonóm Kurdisztán létrehozását – az ISIS helyett főleg a török kurd kisebbség fegyvereseit támadja, akik ezer szállal kötődnek az iraki testvéreikhez, ők meg ugye a legfontosabb USA-szövetségesnek számítanak. Az évtize-

des török-kurd ellentét kiéleződése azzal fenyeget, hogy a menekültválság kezelésében is kulcsszereplő ország polgárháborúba sülyed Európa szomszédságában. A november 1-jei választásoknak így óriási tétje van a menekültkérdés és a háború szempontjából is.

SÁNDOR KRISZTIÁN

2015. november 2.

Magyarországon több mint 60 éve, 1952-ben fogalmazódott meg először az a gondolat, miszerint személyazonosító okmányt vezessenek be az állampolgárok részére. Az akkori újítás célja a jelentős egyszerűsítés volt, vagyis, hogy egyetlen kártya váltsa ki a születési és házassági kivonatot, az állampolgársági bizonyítvány egy kártyában való leképezését jelentette, ami hitelt érdemlően igazolta a munkakönyv kiadását, illetve a munkahelyet. 2016-tól pedig – ha minden igaz – hasonló egyszerűsítés jöhet az irataink között, hasonló indíttatásból.

Az ötvenes években az akkori párt- és államvezetésnek két évébe tellett, mire az elvi elgondolást megvalósítás követte, s 1954. január 9-én kiadták az első Személyi Igazolványt, melyet minden 16. életévet betöltött magyar állampolgárnak kötelessége volt gondosan megőrizni és állandóan magánál tartani.

2016. január elsejével pedig új eseményt jegyezhet a személyazonosítás történelme, mivel elfogadták a tavasszal a Belügyminisztérium által benyújtott e-kártyáról szóló törvényjavaslatot, így a jövő év kezdetétől új személyi okmányt vezetnek be, felmenő rendszerben szüntetve meg az eddigi Személyazonosító Igazolványt. Az intézkedés nem új keletű, több európai állam rendelkezik hasonló azonosítási rendszerrel, ugyanakkor érdekes megfigyelni az országok közötti eltéréseket. Belgiumban és Északi-Németországban Magyarországhoz hasonlóan történt a váltás, míg Finnországban, Svédországban, Olaszországban és Spanyolországban egyéni döntés kérdésevé vált, hogy valaki lecseréli-e korábbi okmányait az e-kártyára. Ugyancsak összehasonlítás tárgyát képezheti a bevezetésre szánt idő, mely hazánkban meglehetősen gyorsnak ígérkezik. Pintér Sándor belügyminiszter májusban benyújtott javaslatának elfogadását júliusban hirdették ki, és egy szűk fél éven belül tervezik bevezetni kötelező jelleggel. Németországban évtizedes tesztelés és negyedéves felkészülési időszak előzte meg az intézkedést, Belgiumban pedig egyéves tesztidőszak, majd ötéves türelmi idő, így a nálunk tapasztalható meglehetősen rövid előkészítési időszak ijesztőnek tűnik a többi ország tempójának tükrében.

De mi is az az e-kártya? Mire lehet használni?

Az új dokumentum tartalmazza majd a tulajdonos nevét, születési helyét és idejét, állampolgárságát, anyja nevét illetve a birtokos nemét. A 12. életév betöltése után fényképes igazolványról beszélhetünk, melyet

gazdája aláírásával lát el, valamint megjelölésik rajta az okmány lejáratának, így az érvényessége végének az időpontját, az irat kiállításának helyét és idejét valamint az is, hogy melyik hatóság állította ki. A fent leírtak tehát úgy tűnik, semmiféle újítást nem jelentenek a korábbi személyi igazolványhoz képest, lévén ezt eddig is tartalmazta minden kártya. Azt azonban újításként könyvelhetjük el, hogy az eddigi lakcímkártyát helyettesítendő felkerül rá az állandó tartózkodási helyünk, a TAJ kártyánk és az adókártyánk alapján a TAJ- és adószámunk valamint titkosított formában a tény, mely szerint megengedett-e számunkra a külföldre utazás, avagy sem, a Schengeni övezet határain belül. Hab a tortán, hogy a dokumentum elektronikus aláírásra is alkalmas lesz, valamint az ujjlenyomat képi tárolására, melyről Péterfi Attila, a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság elnöke ugyanakkor azt nyilatkozta, hogy e képekből adatbázis nem fog épülni. Fontos megjegyezni azonban, hogy az ujjlenyomat rögzítésének visszautasítása nyomán is kiadható az igazolvány. Az eddig kiszivárgott információk szerint az e-kártya segítheti a tömegközlekedési kedvezmények érvényesítését és a tanulói jogviszony igazolását is. Azt azonban semmilyen hír nem említi még, hogy ez a tankötelezettség határáig nyújtana csak igazolást tulajdonosa számára, vagy mi, egyetemisták is élvezhetnénk az ebből származó előnyöket, azaz megszűnne-e az eddigi „matricarendszer”. Ha nekünk is kiváltaná az eddigi diákigazolvány létét, az egyet jelentene azzal, hogy az aktív féléveink nyilvántartásba kerülnek egy központi rendszerben. Ezzel megszűnne az az eddigi fejtlenység, hogy az egyetemeken közötti váltás esetében sokszor lehetetlen volt összefésülni a már elhasznált államilag támogatott félévek számát a még megmaradt időkerettel. A 3,4 milliárdos fejlesztés a felhasználók, tehát az állampolgárok számára

saját döntés nyomán 5000 forint igénylési költség megtérítése ellenében válik elérhetővé, míg az érvényes okmányokkal nem rendelkezők számára, vagy akiknek 60 napon belül jár le személyazonosító igazolványuk érvényessége, azok 1500 forintért kérvényezhetik az új dokumentum kiállítását. A 18 évnél fiatalabbak, valamint a 65 évnél idősebbek ingyen juthatnak hozzá, ahogy azok is, akik nem hagyhatják el az országot. A kártya érvényességi időtartama korosztályonként változó lesz, a 18 éven aluliaknak 3 év, a 18. életévüket betöltöttöknek 65 éves korig 6 év, míg 65. életéven túl kérvényezhető a határidő nélküli érvényesség.

Az új dokumentum bevezetése több okból szerencsésnek tűnik, hiszen látszólag egyszerűbb életet tesz lehetővé adataink egy helyen tárolása, kártyáink számának lecsökkentése, ezzel is pénztárcánk vagy irattárcánk tehermentesítése. Az elektronikus aláírás bevezetése által Magyarországon hatalmas lépést tesz az online ügyintézés lehetőségének irányába, mellyel a mai, meglehetősen virtuális központú világban időt takaríthatnak meg maguknak a polgárok a végtelelenné tűnő sorbaállások elkerülésével. Ugyanakkor ezzel egy időben több aggodalomra okot adó kérdés is felmerül, mint például, hogy az ügyintézés elektronikus úton való lebonyolításának lehetősége mennyi időn belül válik kizárólagossá, és ha ez bekövetkezik – ha bekövetkezik –, akkor ezzel mennyi ügyintéző válik munkanélkülivé, mennyi állás szűnik meg a közigazgatásban, és miképpen kevésbé képzett lakosságot.

További aggályokat vet fel személyes adataink védelmének a kérdése. A rekord gyorsaságú bevezetés, mint ahogy korábban említettük, biztonsági problémákat vethet fel, valamint a jogi környezet felkészületlenségére is rávilágíthat, hogy a gyakorlati használatból adódó kellemetlenségekről ne is beszéljünk. Ekkora adatbázis létrejötte alapján komplett

profil alkotható az e-kártya birtokosáról, ami a közösségi médiának köszönhetően részben így is hozzáférhető, jellemzően a közösségi oldalaknak köszönhetően, viszont míg ezek esetében önkéntes döntésről beszélhetünk, hiszen mindenki szabadon dönthet, hogy szeretné-e használni, addig az e-kártya adatbázis kötelezővé teszi, hogy a rendszer részesévé váljunk. 1991-ben alkotmánybírói döntés született, ami megtiltotta az állam részére az egységes személyi számról épülő adatnyilvántartás létrehozását, ugyanakkor úgy tűnik, előlött a tény fölött szemet lehet hunyni kényelmünk érdekében. Bár garancia született rá, hogy az eddigi hozzáférhetőségi korlátozások az ügyintézők számára meggátolják az ügymenet lebonyolításához szükséges adatok megtekintését, ugyanakkor egy ügyesebb hekkertámadást kérdéses, hogy vissza tud-e verni a rendszer. A személyiséglopás napjainkban is létező bűncselekmény, mely a leggyakrabban anyagi károslással jár, mivel a számlánkon tárolt pénz válik elérhetővé adataink és aláírásunk ismeretében, arról nem is beszélve, hogy a hitelfelvétel is ezen adatok mentén bonyolítható le. Kérdéses tehát, hogy a magyar állam fel van-e készülve a kiberbiztonság folyamatos jelenlétére és fejlesztésére, amely nem olcsó mulatság. A legnépszerűbb keresőoldalak, közösségi portálok, elektronikus vásárlásra alkalmas oldalak hatalmas összegeket költenek rendszereik védelmére, mindamellett, hogy fejlesztők százainak biztosítanak vele napi megélhetést. Vajon a hazai IT szektor tudja-e ezt biztosítani, mikor folyamatos informatikus és programozói hiányról hallani a médiában?

E kérdésekre azonban sajnos nem kaptunk választ, mivel a fejlesztő titoktartási kötelezettségére hivatkozva nem kívánt lapunknak nyilatkozni, a felelős hatósági szerv válaszai pedig nem érkeztek meg lapzártánkig.

KUN ZSÓFIA

MŰHELY

Fotó: Baki Mihály

• Tudás Útja

November 8-án rendezik meg a **Tudás Útja** félmaratont, amely azonkívül, hogy a MEFOB egyik versenye, mindenki számára nyílt. Nem véletlen az elnevezése, hiszen az indulók egy igazán „tudományos” útvonalon futnak végig, érintve például az Antall József Tudásközpontot, a Magyar Tudományos Akadémiát, a Magyar tudósok körútját valamint több egyetem kampuszát is. Akinek még nincs elegendő kilométer a lábában egy félmaratonhoz, annak az „Akadémiai 6-os” elnevezésű, rövidebb távot ajánlják a szervezők.

• Férfi Kézilabda Kupa

November 7-én rendezik az NB I és NB I/B játékgengedéllyel nem rendelkező, főiskolai és egyetemi hallgatók számára a **Férfi Kézilabda Kupát**. A nevezést november 4-ig tehetik meg a csapatok Bartha Zsoltnál (bartha.zsolt2@gmail.com), melynek díja 3000 Ft/csapat.

• Floorball Kupa

November 14-én a BME Sportközpontban rendezik meg az egyetemistáknak és főiskolásoknak szóló **Floorball Kupát**. A csapatok november 9-ig Bartha Zsoltnál nevezhetnek 4000 Ft ellenében.

• Tollaslabdaverseny

Aki nem a hálóba, hanem afölé szereti ütni a labdát, annak sem kell aktív kapcsolódás nélkül töltenie november 14-ét. A **tollaslabdaversenyre** ingyenes a nevezés, amely november 10-ig a befs@interware.hu e-mail címen tehető meg.

• MEFOB Úszó Bajnokság

A BME Testnevelési Központ szervezésében november 21-én ugorhatnak a Komjádi uszoda medencéjébe azok a hallgatók, akik **MEFOB** érmeért szeretnének úszni. Nevezni november 13-ig lehet, az 500 Ft-os regisztrációs díjat a helyszínen kell fizetni.

Az eseményekről bővebb információ a <http://befs.hu/> honlapon található.

ÖSSZEÁLLÍTOTTA:
BENCsik Ildikó

MŰHELY

1-es, 2-es vagy x

Hazai, döntetlen és vendég, aki valaha is megpróbálta eltalálni egy sportmérkőzés végeredményét, és közben pénzét is kockáztatta, igazán jól ismeri az egy, a kettő és az iksz fogalmát. Mint minden szerencsejáték esetén, itt is sokan vágnak többre, mint hogy pusztán a szerencséjükre hagyatkozzanak. Ez a sportfogadás: a bundák, a bukmékerek, a szakértők és a „szakértők” világa.

Amit a gyanútlan szemlélődő tapasztal a fogadásokból, az csak a jéghegy csúcsa. Ismeri a Tippmixet, a Totót, talán tudja is, hogy melyik mit csinál. Látja a focisapatok mezén és óriásplakátokon pár netes portálnak a logóját, és a híradóban hallja, hogy valaki megkent ötvenezer forinttal egy ifi focistát a Soroksár FC csapatából, hogy a második félidőben rúgja fel a Kisvárdai Master Good támadóját. Ennyit ölel fel a sportfogadók legelső szintje, akiket hívhatunk nyugodtan kívülállóknak. Majd jönnek, akik innen már továbbléptek, adtak

is fel szelvényt, görnyedtek akár hosszú percekig a „zöld újságként” emlegetett Szerencsemix felett morfondírozva a Fethiyespor és a Centone Karagümrük mérkőzés végkimenetelén, és lelki szemeik előtt elképzelték, hogy hogyan fogják kifosztani a Zrt.-t a meccsre feltett ezer forinttal. Persze elbukják, és a Szerencsejáték Zrt. anyagi gondok nélkül éli tovább az életét. Ez a csoport felelős a legális sportfogadásban keletkező 70 milliárd eurós globális forgalom nagy részéért. Motivációjuk általában a hazardírozásra vezethető vissza, egyszerűen csak szeretnek fogadni kisebb-nagyobb összegekben, és olyan meccsek végeredményei miatt izgulni, amik amúgy nem érdeklik őket. Ide tartozik továbbá a játékfüggők problémás csoportja is, akik az adrenalin mellett a csodás anyagi megváltást is itt keresik, inkább kevesebb, mint több sikerrel.

A fogadóirodák teljes reklámkommunikációja általában rájuk épül. A regisztráció utáni első befizetéshez járó pár eurós bónusz, az óriásplakátok, a tv-reklámok egyaránt nekik szólnak. Őket próbálja a magyar állam megszerezni az online szerencsejáték ingoványos szürke piacának kifizetésével. Ugyanis

jelen pillanatban itthon kizárólag állami engedéllyel működhet szerencsejáték, ez magyarázza a kaszinók alacsony számát és a különböző nemzetközi fogadóirodák időről időre

Hála az angol fogadó-kultúra online és ezáltal nemzetközi mivoltának, mi magunk is fogadhatunk a lengyel elnökválasztás győztesére, vagy épp arra, hogy a magyar versenyző hányadik lesz az Eurovíziós dalfesztiválon. Azért viszont, hogy komolyabb összeget tegyünk arra, hogy a saját születendő gyerme-

után folyamatos bukás vár rájuk. A legtöbb (racionális) tanácsadó szerint a sportfogadásra egy igazán kockázatos befektetésként lehet gondolni, és mint olyan, a cél nem szabad, hogy elrugaszkodjon a 10-20 százalékos nyereségtől. Akik igazán sokat nyernek, még maguknál a fogadóirodánál is többet, azok, akik

Illusztráció: Szappanos Gergő

elsötétülő honlapjait. Ennek ellenére bármilyen korlátozás nélkül el lehet érni a magyar nyelvű weblapokat, mi több, elkerülhetetlenül arcunkba kapjuk a legfrissebb fogadási ajánlatokat a Ferencváros vagy a Diósgyőr hétvégi meccsire. Viszont ami az angol sportfogadást olyannyira egyedivé és fejletté teszi, vagyis a rengeteg különböző iroda szerte minden városban, az itthon feltehetőleg sosem lesz valóság.

künk olimpiai aranyérmes lesz-e valaha, kénytelenek vagyunk elutazni Londonig, a fogadás ilyen mélysége ugyanis brit kiváltság. A harmadik csoport azoké, akik a fogadásból vagy épp a fogadókban élnek. Bár a második csoport tagjai közül rengetegen hiszik azt, hogy ők ide tartoznak, tippjeik általában nem konzisztensek, vagy egyszerűen anyagilag nem tudják finanszírozni, hogy pár bőséges hónap

a becsült 500-1000 milliárd eurós alvilági, felügyelet nélküli sportfogadási rendszerben érintettek. Ők pénzelik és szervezik általában a bundázást, és hála ennek mi, hobbifogadók sosem azért bukunk, mert balszerencsénk volt, vagy épp tényleg nem értünk a kazah jégkoronghoz, hanem azok miatt, akik már a meccs előtt tudták a végeredményt.

MILE MÁRIÓ

Megújult a MűFal

Új arculatot kapott a BME Sportközpont falmászó terme. A 2012-es nyitás óta ez volt a legnagyobb volumenű átalakítás a létesítmény életében.

A takarítással egybekötött felújítási munkák nem csupán a tíz méteres belmagasságú falmászóra terjedtek ki, hanem a boulder terem is több elemmel bővült. Új színt kaptak a panelok, a több száz elemből álló fogáskészletet egyesével leszerelték, átmosták, egy részüket pedig újakra cserélték. A dizájn a zöld, a világoszürke és a fekete színek kombinációjából állt össze. A választás nem véletlen, ezek ugyanis a Sportközpont főbb színei. A munkálatok az egyetem falmászó fiataljai-

Fotó: Baki Mihály

nak összefogásával valósultak meg, akik közel három teljes napon át dolgoztak a terem felfrissítésén. Munkájuk gyümölcse megcsodálható akár a testnevelés tárgy keretein belül, akár szabadidős tevékenységként.

LÁSZLÓ GÁBOR

Teqball – csak szabadon!

Ezentúl senki se lepődjön meg, ha egy-egy hallgatót focilabdával a hóna alatt lát beszélálni órára! A kampuszon elhelyezett Teqball asztalokon ugyanis bárki lejátszhat egy meccset két kimerítő előadás között, felpezdítve ezzel mind saját, mind az egyetem „vérkeringését”.

Mivel a sportág műgyetemi gyökerekkel is rendelkezik, a „Teqball atyjai” különösen fontosnak tartják a BME-s hallgatók körében való népszerűsítését. Erre az St és D épület közötti placcot szemelték ki, amely elég frekvenciát hely ahhoz, hogy senkit se zavarjon, és bárki kedve szerint használja. De folyamatban van az I és Q épület környékére valamint a Bogdánfy úti sporttelepre történő további asztalok felállítása is.

Imreh Balázs, a Teqball Kft. projektmenedzsere kérdésünkre elmondta, ezek a kültéri asztalok reményeik szerint 20–30 évig fogják színesíteni a BME kampuszt, így biztosítva kellemes időtöltést a jövő

Fotó: Baki Mihály

műgyetemista generációinak is. Továbbá kiemelte, hogy a kancellár úr segítségével valósulni fog nem érték volna el, hogy a BME-re kerülhessen ki a világon elsőként lefűrt Teqball asztal.

A kezdeményezés várhatóan a sportág ismertségét nemcsak a magyar fiatalok körében növeli, hanem a külföldi hallgatók által más országokba is eljut a Teqball jóhíre.

BENCsik Ildikó

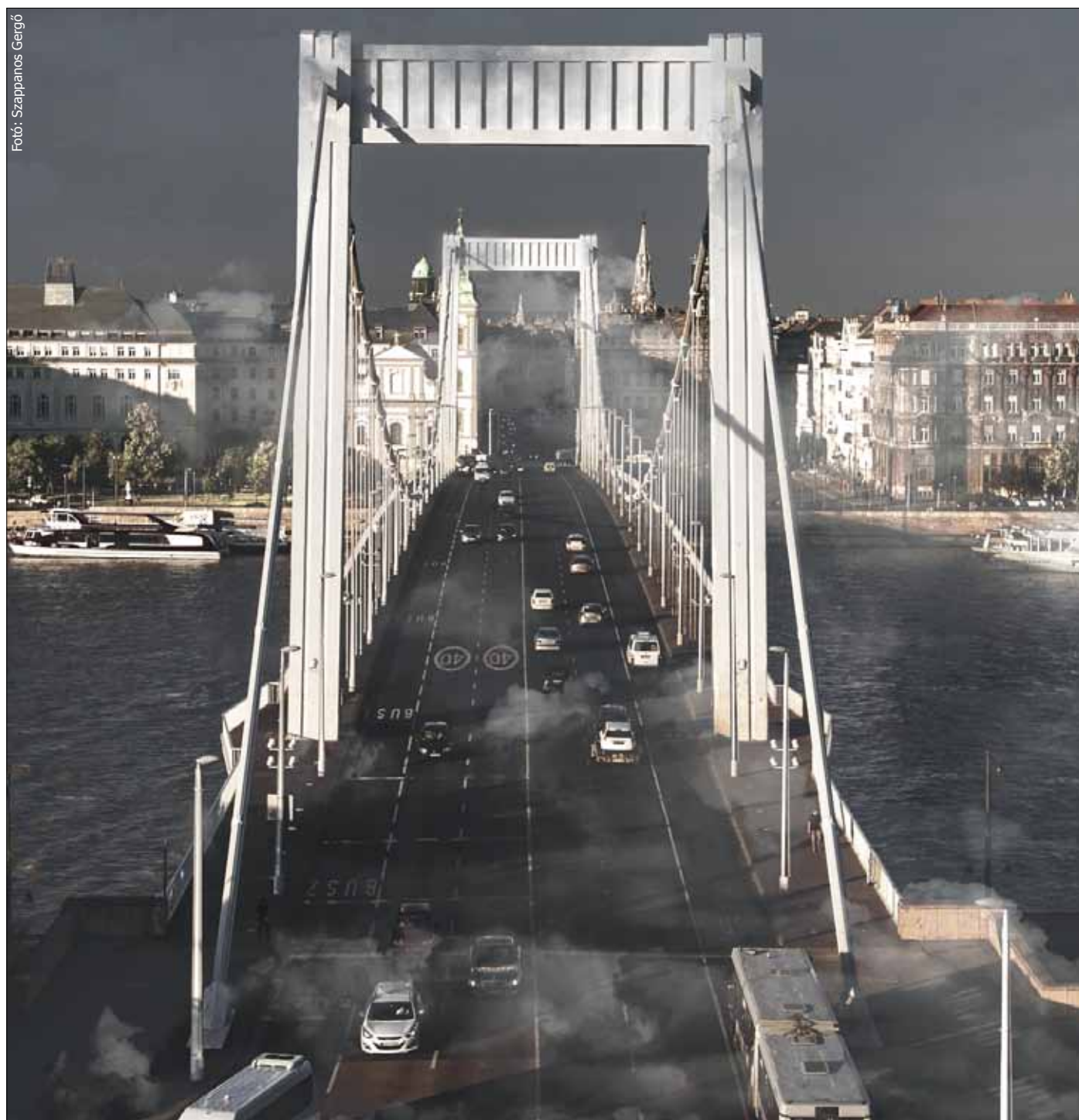

A dízelbotrány nyertese az elektromos autó

A következő években feje tetejére fog állni az autópálya, a Volkswagen botránya csak felgyorsítja az eseményeket. Idő kérdése, hogy a benzines és dízel hajtást a lovak sorsára juttassa az elektromos autózás, pedig száz évvel ezelőtt pont fordítva történt. Úgy tűnik, a magyar állam is jól érzékeli a szelek változását, és időben ébred.

„Az új energiaforrás, amelyet egy bostoni mérnök állított elő, (...) ahelyett, hogy kazánt fűtenének vele, felrobbantják egy motor hengerében. A veszélyek nyilvánvalóak. Elsősorban tűz- és robbanásveszélyt hordozna magában. A kocsik a 14 vagy akár a 20 mérföldes óránkénti sebességet is elérhetik, a polgárainkat fenyegető balesetveszély és a légszennyezés azonnali jogi intézkedést igényel. Előállításának költsége jóval meghaladja a magántőke pénzügyi lehetőségeit... Ráadásul az új erőforrás elterjedése kiszoríthatja a lovak használatát, amely tönkretenné mezőgazdaságunkat.” A fenti sorok, amiken az utókor csak nevetni tud, az USA Kongresszusának jegyzőkönyvét idézik 1876-ból, a rettegett új energiaforrás pedig nem más, mint a benzin. Abban a korban, a XIX. és XX. század fordulóján korántsem volt egyértelmű, hogy a kőolaj lesz a jövő üzemanyaga. Fej fej mellett haladt a villamos energiával, a század végén a New Yorkban közlekedő taxik 90 százaléka és az amerikai autók harmada villamos energiával működött, Edison pedig annyira hitt az elektromos autózásban, hogy egy évtizedet töltött hatékonyabb akkumulátorok kifejlesztésével. Balszerencséjére jött Henry Ford, aki Edison-nal szemben a költségek csökkentésére esküdött, és a tömeggyártás kifejlesztésének köszönhetően a konkurensekhez képest feleannyiba kerülő T-moddal letarolta a piacot 1908 után, megpecsételve az elektromos autók sorsát. Egy időre.

Valami véget ér, valami ráz
„A Volkswagen esete mutatja igazán, hogy elértük annak a határát, amire benzinnel és gázolajjal képesek lehetünk. Az idő megérett arra, hogy átváltunk a technológia egy új generációjára.” Ezt már napjainkban mondta

Elon Musk, a Tesla és a Solarcity atyja, akit ugyan vádolhatunk elfogultsággal, de a dízelbotrány valóban rámutat, hogy az egyre szigorúbb környezetvédelmi követelményekkel nehezen tartják a lépést a belsőégésű motorok. Egy évszázad elteltével újra az elektromos autók a legfőbb kihívók. Míg 2010-ben csak 1000 elektromos autó volt Európában, tavaly már 200 000 közlekedett az európai utakon, idén pedig további 60 százalékkal nőhet a számuk, mutatott rá Bert Wittkamp, az Európai Elektromobilitási Szövetség főtitkára. Ezzel párhuzamosan az akkumulátorok ára átlagosan évi 20 százalékos csökken, a technológia fejlődésével pedig egyre könnyebbek és nagyobb kapacitásúak lesznek, így egyre versenyképesebbé válnak az e-autók. A szűk keresztmetszetet a legtöbb helyen a kezdetleges töltőhálózat jelentheti, de erre is létezik már megoldás. Átlagosan egy autóval egy nap 24 kilométert tesznek meg, a fennmaradó időben az autó vagy otthon, vagy

valahol áll – otthon a hálózatra kapcsolva lassú töltőkkel van elég ideje feltölteni az akksit, napközben a városban, munkahelyen, bevásárlóközpontoknál gyorsítottal fel lehet annyira tankolni, hogy hazáig könnyen eljusson az ember.

Paks2-ből, tele kérem
Magyarország a nyugati országokhoz képest egyelőre jelentősen le van maradva mind eladásban, mind a töltők számát tekintve, de ha azt nézzük, hogy a nálunk tehetősebb országokban pár évvel ezelőtt még ritkaságszámba mentek az e-autók, még nem késtünk le semmit. A PriceWaterhouseCooper tanácsadó vállalat prognózisa szerint 2023-ra 55 000 elektromos autó futhat az utakon, ez a realista forgatókönyv. Optimista becslés szerint, ha jobban működnek az ösztönzők, ez a szám elérheti a nyolcvanezeret is. Márpedig a kormány nagyon készül, az országot e-mobilitási nagyhatalommá akarják tenni. Erről szól az idén elkészült, az EU-ban egyik

első elektromobilitási stratégia, a Jedlik Ányos Terv, ami az iparággal együttműködve született. A stratégia szerint állami és uniós forrásokat különítenek el a töltőhálózat fejlesztésére – ami jelenleg Budapesten kívül alig létezik – és az e-mobilitás terjedését szolgáló mintaprojektekre, például elektromos buszok, kukásautók, mentőautók vásárlására. Emellett a lakosság ösztönzésére az elektromos és hálózatról

tölthető hibrid autók zöld rendszámot és hozzá járó kedvezményeket kapnak, mint például buszsávhasználat, ingyenes parkolás és útdíjmentesség, kedvezményes villamos energia, adómentesség és csökkentett áfa. Az igyekezet abból, hogy Paks2-nek külön jól jönne a minél nagyobb elektromos autóflootta: mivel az atomerőművek teljesítménye nehezen változtatható, folya-

matos termelésre vannak kialakítva, az éjszakánként töltőre kapcsolt autók – ha okosan szabályozzák őket – segítenének kiegyenlíteni a nappali és éjszakai villamosenergia-fogyasztás közti különbséget úgy, hogy ez nem igényli plusz erőművek építését.

Menekülés e-lőre

Persze ahhoz, hogy Magyarországon beinduljon az e-autózás, a jelenleginél szélesebb kínálatra, alsóbb kategóriás modellekre is szükség van. Ez egybeesik azzal, hogy vélemények szerint a botrányba keveredett márkák csak egy módon menekülhetnek meg, és szerezhetik vissza becsületüket: ha gőzerővel ráállnak az elektromos autótípusok fejlesztésére. A legtöbb nagy autógyártónak már van e-autó projektje, a Toyota például a napokban jelentette be, hogy fokozatosan átállítja kínálatát hibrid, elektromos és üzemanyagcellás (hidrogénüzemű) típusokra, és kivezeti a benzines és dízeles autóit. Szakértők szerint 2017. lehet a fordulópont, ebben az évben lép üzembe a Tesla akkumulátorgyára, amivel már a konkurenciát is elláthatja erőforrásokkal – erre több ízben is tett Musk utalást –, és ekkorra várható több európai gyár e-autójának megjelenése is, szélesítve a most még elég szűk kínálatot. És akkor még nem is beszéltünk a következő dobásról, a teljesen önműködő autókról, amik már tesztüzemben róják a kilométereket. A következő évtizedekben teljesen átalakul az autózás, ahogy azt most ismerjük – nem is kell már száz évnek eltelténie, hogy visszatekintve nevetségesebb legyen autót vezetni, miközben valami ég benne, mint lóval közlekedni.

SÁNDOR KRISZTIÁN

A dízelbotrány dióhéjban

2015. szeptember 18-án az Egyesült Államok Környezetvédelmi Hivatala (EPA) közleményt adott ki, miszerint bizonyítékaik vannak arra, hogy a Volkswagen-csoport dízel autói laboratóriumi körülmények között végzett károsanyag-kibocsátási méréseket manipulálta a vállalat: valós körülmények között bizonyos típusok akár a határérték 40-szeresét bocsátották ki nitrogén-oxidokból, ami rákkeltő és légúti megbetegedéseket okozó vegyület. A bejelentést több mint egy éves vizsgálat előzte meg, a Nemzetközi Tanács a Tiszta Közlekedésért gyanút fogott, hogy trükközhetnek, és már 2013-ban három különböző kutatócsoportot kért fel a vizsgálatra, köztük a Nyugat-Virginiai Egyetemet is. Az kutatás eredménye alapján olyan érzékelőt és szoftvert telepítettek egyes VW és Audi típusokba, mely a laborkörülményeket észlelve átmenetileg visszafogja a kibocsátást. A tengerentúlon félmillió, az egész világon pedig körülbelül 11 millió autóra kerülhetett ilyen eszköz. A konkurensek hiába nyilatkoztak, hogy ők nem élnek ilyenekkel, a botrányt követő nemzetközi vizsgálatok ugyanilyen kibocsátási trükközést találtak a Mercedesnél,

Volvonál, Renaultnál, Hyundainál, Hondánál, Mazdánál, Mitsubishinél, Fiatnál – tulajdonképpen az összes olyan gyártónál, amelyik dízelüzemű motorral forgalmaz kocsit. Az esetükben még további nyomozások várhatóak, a Volkswagennél viszont áll a bál: vállalat belső vizsgálatai következményeként több igazgatót felfüggesztettek, a vezérigazgató, Martin Winterkorn pedig rögtön lemondott, jelenleg is büntetőjogi eljárás alatt áll. A volt vezér tagadja, hogy tudott volna a csalásról, ami azért is nehezen hihető, mert egyes források szerint vezető német és uniós politikusok is érintettek lehetnek az ügyben. A VW-konzern a világ jelenlegi legnagyobb autógyártója, valószínűleg túl nagy, hogy tönkremenjen, de a márka hírnevén óriási csorba esett. A cég részvényei 40%-ot vesztek értékükből, és olyan gigantikus büntetésre számíthat, hogy a következő évekbe az összes nagyobb beruházását lefújta a vállalat. A magyar gazdaságnak különösen beteget a botrány az Audi-gyár valamint összességében az autópálya nagy súlya miatt, a Bank of America becslése szerint 1-1,5%-kal vetheti vissza a GDP-növekedést a csökkenő autóeladások miatt.

Látva lássanak

A Nézőművészeti Kft. rendezésében nézhető meg a Vakság című előadás, mely egy a látását fokozatosan elvesztő fiatal nő történetén keresztül beszél a vakságról, bemutatva a betegség különböző stációit kísérő lelki hullámvölgyeket.

A szem a lélek tükre, mondják, de ha elhomályosul a tükröz? Nagy trauma, ha az ember elveszti a szeme világát. Mindezt feldolgozni nem egyszerű feladat, de közönség előtt még beszélni is róla óriási kihívás. A színésznő Sárosi Lilla lebilincselő színészi teljesítményen keresztül hozza közelebb a nézőkhöz a vakság jelenségét, állapotát. Számos anekdotán és történeten keresztül ismerhetjük meg mindennapi kálváriáját, olykor komikus élethelyzeteit, melyeket sokszor az ép embertársaink

figyelmetlensége és erőltetett segíteni akarása szül. Például amikor a teli kávé poharába beledobtak egy pénzérmét, amiről azt hitte, hogy egy galamb pottyantott bele szálátában. Az előadás légkörét áthatja egyfajta vidám komolyság.

„Anyámék a röhögésem alapján be tudták azonosítani, hogy hol vagyok, tulajdonképpen mintha egy GPS lenne bennem.” A hahotázó felszabadító nevetés és nevetetés könnyebbé teszi a súlyos történeteket. „Nem hittem a szemem-

nek, mikor megláttam.” Jellemző a darab stílusára a stand up comedy, amikor is fanyar humorral átítatva játszik a színész, verbális jelentéstartalmakkal, fantasztikus testbeszéddel és arcjátékkal kiegészítve. „Na, Lillácska, ki vagyok? – Honnan tudjam, nem vagyok én denevér.” Újabb sztori egy kocsmában: „Segítsetek megkezesni, elgurult a százasom.” Nem bántó, inkább naiv és ironikus felelevenítések ezek a mindennapi életből vett tapasztalatok. A főszereplő kettős személyiségre osztódva vitatkozik önmagával, a megváltoztathatatlan folyamat beletörődésébe, majd elfogadásába. Vakként is abszolút lehet teljes életet élni, de azért valljuk be, szerencse és élni akarás is kell hozzá. „Ti arról beszéltek, hogy ugyanolyan emberek vagytok, mint mi. De közben segítséget vártok el. Most akkor ugyanolyanok vagytok, vagy nem?” A Vakság nem próbál mesét gyártani arról, hogy a vakok ugyanolyanok, mint mindenki más. Hiszen annak, aki megvakul, a kézzel olvasás és bottal látás

jelenti a valóságot. Akarat, és személyiségfüggő, hogy ki tud felülemelkedni az állapotán úgy, hogy kifinomulttá fejleszti – egész lényével – érzékszerveit. Próbál összegyűrni magának egy élethető, színes, izgalmas életet. A játészó nyitott személyisége és laza viszonyulása a témához feloldja a néző gátlásosságát. Kialakul valami közvetlen és magától értetődően természetes kapcsolat a színpad és a nézőtér között. Enyhíti

azt a fajta szorongásunkat, hogy mennyire tudatlankok vagyunk, és mennyire zavarba tudunk jönni, ha találkozunk egy emberrel, aki történetesen nem lát, és segítségre szorul. Ráadásul mennyi sztereotip előítélet lengi körül a fogyatékkal élőkhez való viszonyulásainkat! Mindeközben elgondolkozhatunk azon, hogy bármikor bármi történhet velünk is, és válhatunk pillanatok alatt kiszolgáltatottá.

SERFŐZŐ DALMA

HIRDETÉS

4 tipp, hogyan használd okosan a bankkártyádat

Ma már szinte mindenki rendelkezik bankkártyával, de tudod pontosan, hogyan hozhatod ki belőle a legtöbbet? Ebben siet a hallgatók segítségére a MasterCard.

A kártyatársaság november folyamán országsszerte 10 egyetemi kampuszon oszt ki több ezer jegyzetfüzetet, melyben hasznos tanácsokkal látja el a diákságot a bankkártya-használatról. Ebből válogattunk ki neked néhányat a legfontosabbak közül. Többszörösen is jól jársz, ha rendesen bemagolod a „tananyagot”, ugyanis jegyeket nyerhetsz a Snowattack síutazásra, a Volt és Sziget fesztiválokra, valamint a Play IT showkra.

Részletek a www.bankkartyaddalokosan.hu oldalon.

Sietsz? Fizess egyérintéssel!

Ha a bankkártyádon szerepel a jel, azt jelenti, hogy alkalmas az egyérintéses fizetésre. Ha te sem szeretsz sokat ácsorogni a pénztárnál, akkor neked találták ki az érintőkártyát, mellyel pillanatok alatt tudhatsz le a vásárlást, bármekkora összegről is legyen szó. Különösen 5000 Ft alatti értékben fizethetsz vele villámgyorsan, ilyen esetekben ugyanis még a PIN kódodat sem kell megadnod. Elég csupán hozzáérintened a kártyádat a terminálhoz és már végeztél is.

Állíts be limiteket!

Ma már a legtöbb bank esetében limiteket állíthatsz be magadnak az internetbankon vagy mobilapplikáción keresztül. Élj ezzel a lehetőséggel, mert így elejét veheted a visszaéléseknek és a túlköltekezésnek is! Ha azonban tudod, hogy nagy kiadásod lesz, van lehetőség akár egy napra is felemelni a limitet.

Nem dombornyomott a kártyád?

Így sincs akadálya az online vásárlásnak!

Elterjedt tévhit, hogy az interneten csak dombornyomott kártyával fizethetsz. Ezzel szemben a valóságban minden MasterCard® és Maestro® márkájú kártyával vásárolhatsz online, ahol a logó fel van tüntetve a webáruház oldalán. A bankkártyás fizetés az interneten is könnyű és kényelmes, de ügyelj a biztonságra és soha ne add meg PIN kódodat webes felületen!

Sokat jársz külföldre?

Fizess ott is bankkártyával!

Ha külföldre mész, ha csak teheted, fizess kártyával, mivel az esetek többségében nem számítanak fel érte pluszköltséget és az átváltási árfolyam is kedvezőbb lehet, mintha pénzt váltanál. A MasterCard® vagy Maestro® emblémával ellátott, magyar bank által kibocsátott bankkártyákat a világ minden olyan bankjegy-automatájánál, üzletében vagy szolgáltatójánál elfogadják, ahol a bejáratnál vagy a pénztárnál fel vannak tüntetve ezek a logók.

Miután elsajátítottad a tippeket, nincs is más dolgod, mint válaszolni az **5+1 kérdésre** a www.bankkartyaddalokosan.hu oldalon, és máris esélyes vagy a fantasztikus fesztiválbelépők egyikére.

Tanulj, nyerj és bulizz!

Elásott tojás és mozgó falatok

Ha különleges fogásokat kóstolnánk, számos étterem közül válogathatunk Budapesten, de akadnak olyan különlegességek, melyekre talán álmainkban sem gondolnánk. A pacal kedvelőinek nem kell beérniük egy tányér pörkölttel és főtt krumplival, a tojás pedig akkor is ehető, ha száz napra elássuk, és csak kocsonyásan, borostyánszínűen kerül az asztalra, nem beszélve a nyers, izgó-mozgó falatokról. Ajánlóinkban egzotikus fogásokat szedtünk össze, amik hallatán nem biztos, hogy összefut a nyál a szánkban.

kínálnak száznapos tojást. Nevezik ezerévesnek és fermentáltak is, a lényeg azonban ugyanaz: az étel hosszú hónapokon alatt nyeri el végső formáját. A napokban kóstoltam meg a feketés, kocsonyás állagú tojást – míg az elkészítéséről mesélt egy ázsiai szakács. Alapanyagul nyers kacsá-, fűrj- vagy tyúktójsa szolgál, amit három hónapra faszénből, mészből, sóból és vízből álló keverékbe kell helyezni. Ennyi idő alatt a fehérje

zselatinszerű, sötét borostyánszínű lesz, a sárgája pedig teljesen bezöldül, állaga a krémsajthoz hasonlít leginkább. Felbontás után gyorsan el kell fogyasztani, mert hamar megromlik. Ne riasszon el senkit a feketés, zöldes, nem túl bizalomgerjesztő külseje, a száznapos tojás ínycsekknek való, és a nevével ellentétben akár pár hét alatt is el lehet készíteni egy modern kínai konyhában. Ázsiában előételként tálalják, szójaszósszal, gyömbérrel, rizsecettel.

Mindent lehet pacalból

Ázsiában nagy divat az állatok gyomrának feldolgozása, többféleképpen fogyasztják a pacalt. Itthon főként a vidéki éttermek specialitása, aki nem szívleli, annak az illata sem nyújt túlságosan nagy élményt. Vietnámi éttermek étlapján gyakran bukkan fel a pacalsaláta, amit otthon sem bonyolult az asztalra varázsolni. Roppanós állagúra főzik, majd lehűtik és chilipasztás öntettel kínálják: gyömbérrel, fokhagymával, szójaszósszal és szezámmal. Ha ezek nincsenek, akkor sem kell megijedni, a fő, hogy a

pacal a főzés és ízesítés után jól hűljön le, majd hideg állapotban legyen összekeverve a fent említett alapanyagokkal. Általában előételként kínálják, de nagyobb porcióban egy jó vasárnapi ebéd is lehet belőle.

Nyers állatok a tányéron

A magyar konyhára nem jellemző, hogy sütés-főzés nélkül szolgálják fel a húseteleket, más kultúrákban azonban nem ritka, hogy nyersen kerülnek az alapanyagok a tányérra. Talán a sushi a legelterjedtebb fogás itthon, ami nyers halból készül, de a távol-keleti országban izgó-mozgó falatok is

lecsúsíthatnak az étkezések alkalmával. Nem épp étvágygerjesztő, mikor a tengeri sünn megmoccan előttünk vagy pislog ránk a polip, mikor a szánkhoz emeljük. A polipevésnek Dél-Koreában van nagy hagyománya, citrommal és sóval ízesítik az állatot fogyasztás előtt. Nem egyszerű a nyolclábút leküzdeni a torkunkon: egyrészt le kell győzni az undort, másrészt lábaival erőteljesen csapkodhat, ami akadályozza a lenyelést. Nem veszélytelen tehát nekiesni – de a különféle bizzar evőversenyek mellett éttermi körülmények között is kínálják.

CSORDÁS HÉDI

MEGKÉRDEZTÜK

Mit gondolsz az e-személyiről?

Varga Noémi

Számomra teljesen mindegy, hogy egy vagy több plexidarabot kell magammal hordanom, mivel eddig is egy helyen tartottam mindent, így vagy az összes kártyámat hagytam otthon, esetleg vesztettem el, vagy egyiket sem. A pótlásuk ma már szintén nem probléma, mivel egy füst alatt, egy helyen el lehet intézni mindent az okmányirodában, egyedül talán a TB kártyát nem. Ami viszont így hiányozni fog, hogy jóval kevesebb béna igazolványképet lehet majd egymás között összehasonlítani...

Kiss Szabolcs

Szerintem teljesen jó ötlet, mert elég lesz egyetlen plasztikot magammal vinni, ami így jóval kevesebb helyet foglalhat, ráadásul nem kell majd több lejáratú dátumra figyelni, hanem csak egyre, lévén – gondolom – így minden iratom érvényességi ideje azonos lesz. Persze egy ilyen nyilvántartó-rendszernek és a hozzá kapcsolódó kártyáknak nem kevés biztonsági kockázata van, de remélem, hogy az illetékesek ki tudnak találni egy olyan megoldást, ami kellő mértékű adatvédelmet garantál.

Janok Ábel

Mindenképpen könnyebb lesz, hogy az ember nem külön-külön hurcolássa magával az azonosítóit. Kérdés ugyanakkor az egésznek a biztonsági háttere; adatkezelés, másolhatóság, informatikai védelem, ilyesmi. Szeretnék bízni benne, hogy sikerülni fog biztonságosan megoldani ezt az elég komplex feladatot, de talán nem lehetetlen. Az érem másik oldala, hogy ma már annyi más helyről megszerezhetik az adatainkat, akár a saját óvatlanságunk miatt is, hogy egy ilyen e-kártyás rendszer meglehetősen jelentősen új kockázatot.

Huang Minh Duong

Mivel a legtöbb ember – hozzám hasonlóan – most is egy helyen hordja az iratait, ezért az elvesztésük vagy az ellopásuk miatti kockázat alig fog nőni. Ellenben kényelmesebbé válhatnak a mindennapok. Az egész informatikai háttérnek védelme viszont egy új rés lehet a pajzson. Bár, ha a fejlesztők képesek lesznek ugyanazt a biztonsági szintet elérni és folyamatosan fenntartani, mint mondjuk egy bankkártya esetében, akkor én nem fogok aggódni az adataim hozzáférhetősége miatt.

Gajdán Zsófi

Én személy szerint nem örülök neki, mert így egyetlen kártya elhagyásával minden iratom elveszik, márpedig ezek nélkül szinte lehetetlen elintézni bármit is, legyen szó egyetemi vagy éppen hivatali ügyekről. Sőt, sokaknak napjainkban már útlevél sincs, hiszen a hallgatók számára is könnyedén elérhető országokban elegendő, ha a személyi igazolványunk nálunk van. És bár túlzottnak nem értek hozzá, szerintem egy ilyen rendszer számos biztonsági aggályt is felvet.

Bendicsek Anna

Noha az alapötlet nem rossz, én nem vagyok oda érte, mivel így egyszerre fogom elveszíteni az összes iratomat. Igaz, eddig is mindent elhagytam, de legalább külön-külön, más időpontban, hiszen csak azt hordtam magamnál, ami akkor éppen feltétlenül szükséges volt. A sokszor emlegetett biztonsági kockázatok viszont egyáltalán nem aggasztanak, lévén ma már millió más módszere van az ebben érdekelteknek arra, hogy megszerezzék az adatainkat. Hogy egy lehetőséggel több vagy kevesebb, lényegében mindegy.

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: KUN ZSÓFIA FOTÓK: BAKI MIHÁLY

MŰHELY

Felölös kiadó:
Daku Dávid
Rácz Tamás

Főszerkesztő: Szabó Zsolt
Lapmenedzser: Boros Miklós

Rovatvezetők:
István Adrienn

BME körkép, bme.korkep@muhely.com

Kupcsik Réka

Kapun kívül, kapunkivul@muhely.com

Kun Zsófia

Közélet, kozelet@muhely.com

Bencsik Ildikó

Sport, sport@muhely.com

Pál Noémi

Magazin, magazin@muhely.com

László Gábor

Technika, technika@muhely.com

Kép- és tördelőszerkesztő:
Baki Mihály

Az újság készítésében résztvettek:
Helmeczi Zsófia, Vers Dávid Martin,
Martin-Kovács Ákos, Háfra Gábor

Szerkesztőség:
1111 Bp., Műgyetem rkp. 3. K.I.76,
Tel./Fax: 463-2081,
E-mail: info@muhely.com,

Hirdetésszervezés:
E-mail: info@muhely.com
Tel.: 463-2081, Fax: 463-3839

Nyomda:
Komáromi Nyomda és Kiadó Kft.
Vezető: Kovács János ügyvezető igazgató

Az újság megjelenik kéthetente 7000 példányban.

Ingyenes.
HU ISSN 1589-6668

Lapunkat rendszeresen szemlézi a megújult

Húzzuk ki az unalom méregfogát!

A mindennapok monotonijának legjobb ellenszere, ha kilépünk a hétköznapi mókuserékből, és egy olyan kalandba vágunk bele, mely eltér megszokott életünkől. Csömör esetén a legtöbb ember a nyaralás fegyveréhez nyúl, ezen belül is a passzív kikapcsolódás mellett dönt. Mi van azonban akkor, ha a kényelmes lötyögés helyett egy „testesebb élményt” választunk, és szabadidőnkben önkéntességre adjuk a fejünket?

Önkéntesség alatt azokat a tevékenységeket értjük, melyeket a közös jó érdekében végeznek, anyagi ellenszolgáltatás nélkül. A fő kérdés, hogy miért éri meg vakációnk alatt ingyen dolgozni ahelyett, hogy csak simán kikapcsolódnánk. E cikk írója két ilyen élményen is túl van, és biztosan állítja, hogy érdemes belevágni, mert életre szóló pillanatokat szerezhet az ember.

Juhászkaland Ausztriában
Az első kalandba idén januárban vágunk bele. A tapasztalatlanság, a hideg és az időhiány miatt végül tíz napra vállalkoztunk, és meleg ruhákkal felpakolva indultunk el Ausztriába. Az önkéntességben az a szép, hogy olyan teljesen más életformába csöppenhetünk bele, amire valószínűleg soha máskor nem lesz lehetőségünk, viszont ha nem tetszik, bármikor kiszállhatunk és hazajöhetünk. Korábban soha nem gondoltuk volna, hogy Burgenland közepén, egy hatvanéves juhással és családjával, fűtetlen lakókocsikban fogunk élni, ahol egész nap birkákat terelünk árkon-bokron át. Éjszakánként itt olyan hideg van, hogy a fejünk mellé tett víz reggelre megfagy. A napot az egyetlen fűtött lakókocsiban kezdtük és zártuk, ahol a hely adta alternatívák miatt rendszeresen juhhúst ettünk különböző formában elkészítve. A közel 500 tagot számláló nyájnak minden nap új legelőre volt szüksége, így rendszeresen terelgetni kellett őket, gyakran kocsik között szlalomozva. Az éjszakát mindig máshol töltötték, és a szökés valamint az esetle-

ges támadás kivédésére minden nap egy gigászi kerítést kellett felépítenünk, majd a következő reggel lebontani. A hatalmas hóban ez igazi kihívásnak bizonyult. Ha éppen nem a juhok körül forogtak a teendőink, a lakókocsikhoz tartozó tanyát kellett kipofoznunk. Egy teljesen más életformában találtuk magunkat: kemény fizikai munkavégzés a kényelmes monitormelő után, fűtetlen éjszakák, pottyantós vécé és egy darab vízforrás, melyhez kaptatni kellett a hideg, és éjszakánként vaksötét terepen. A célt elértük: sikerült teljesen kibillenteni magunkat a városi paprikajancsik szerepéből. Egy ilyen önkéntességnek akkor van igazán értelme, ha az ember minimum két hétig marad, mert kell egy kis idő ahhoz, hogy teljesen asszimilálódni tudjunk. Az elején vannak nehézségek, de minél többet vagyunk ott, annál inkább hozzászokunk a szokatlan körülményekhez, és a végén már a korábban nyűgnek tartott dolgokban is meglátjuk a szépséget. Az elején jó párszor dühösen vágtam bele a hóba az összegubancolódott kerítéseket, de pár nap után már kimondottan élveztem az építést, és ezerszer gyorsabban ment, mint korábban. A végtelennek tűnő juhhúsevés – melyről tudni kell, hogy a faggyúartalma nagyon magas – már az elején kezdett sok lenni, ráadásul a levágott példák

nyokat nekünk kellett feldolgozni. Egy ponton azonban sikerült elfogadnom aényt, hogy egyszerűen nincs más, a sopánkodással nem megyek semmire, és onnantól kezdve szorgosan tölttem magamba a birkából készült fogásokat. Persze nem lehet mindent rögtön megszeretni, a hideggel végig állandó harcot vívtunk, a kesztyűben, sálban töltött éjszakák nem tartoztak a kedvenceink közé. Összességében azonban a pozitív élmények diadalmaskodtak, érdekes volt megtapasztalni egy ennyire nomád életformát is. Hazatérve olyan, korábban természetesnek vett dolgokat is értékeltünk, mint az angolvécé, a forró zuhany és a gázkonvektor.

Falurekonstrukció Szlovéniában

A következő kiruccanás teljesen más időjárási körülmények között történt, idén júliusban a pokoli hőség közepén. A kalandvágy ekkor már annyira szökdécselt az unalomtól bepárlott lelkivilágomban, hogy fogtam a puttyom és felszálltam a Szlovéniába tartó buszra. A helyszín egy teljesen lepusztult falu volt a horvát-szlovén határ mentén, ahova naponta csupán egy busz volt hajlandó kigurulni. A semmi közepén, de csodás környezetben élő kommunához csatlakoztam, akik gyakorlatilag egy komplett falut birtokoltak saját

templommal és temetővel. Vezetőik egy fiatal pár, akik korábban maguk is végig önkénteskedtek a világot, majd úgy döntöttek, hogy szeretnének valamit visszadni az univerzumnak. Ezúttal ők fogadnak segítőköt, hogy közösen felújíthassák az egész települést. A kezdeményezés célja a paradicsomi környezetben lévő falu visszaépítése, hogy azt a környék apróbb községeinek tagjai együttesen használhassák. Az önkéntesek felújítják az egykori iskolát, közösségi tereket hoznak létre a romos épületekből, valamint egy hatalmas kertben növényeket természetnek kollektív használatra. A projekt jelszava a fenntarthatóság, igyekeznek olyan szellemben alakítani a kis közösséget, hogy az minél környezettudatosabb és pazarlástól mentes legyen. Az esővizet hatalmas tartályokba gyűjtik, majd egy speciális szűrőn keresztül megtisztítják. A munkák közé olyan feladatok tartoztak, mint a fugázás, a tető építése, a kertészkedés vagy a főzés. Számomra a legnagyobb kihívás a kétheti húsmenetség volt, mivel a közösség a vegetáriánus kosztot részesítette előnyben. Mivel minden nap más vállalta el a konyhai munkákat, így a vegaételek változatos sora egy idő után kiszorította a fejből a hús gondolatát. A munka mellett sok szabadidőt kaptunk, a vezetők

pedig igyekeztek rengeteg külön programot biztosítani: ottlétem alatt voltam sziklát mászni, tengerparton, jazz- és hippifesztiválon, sőt még egy kétnapos hegyi túrára is elvittek minket az ország másik részében lévő Bled környékére. A közösségben voltak fiatalok és idősebbek is, ám világlátásuk annyira hasonló volt, hogy szinte már túlzottan idillikusnak tűnt. A munkakörök változatosak voltak, kollegáink is naponta cserélődtek, így mindenkivel sikerült egy kis időt tölteni. Számomra a legnagyobb büszkeséget az jelentette, hogy klausztróbiámat legyűrve bemásztam egy öt méteres kút mélyére, amit a köveket és a sarat kipakolva használhatóvá tettünk. Nehéz lenne összehasonlítani a szlovén kalandot a juhászos élménnyel. A korábbi esetben egy családnál voltunk vendégek és munkások, míg Szlovéniában egy közösség részének éreztem magam, ahová mindössze két hét alatt sikerült beolvadnom. Emellett nem pusztán maradandó ingereket szívunk magunkba, de új barátságokra is szert tettünk.

Hogyan vágunk bele?

Sokak fejében megfordul: mennyi veszélyt rejt egy ilyen kaland, nem túl merész-e beköltözni egy idegen család, közösség életébe. Mi történik akkor, ha a kulturális különbségek

áthidalhatatlan szakadékokat jelentenek, vagy kiderül, hogy nem tetszik a munka, amire vállalkoztunk? Természetesen itt is, csakúgy, mint más típusú nyaralások során, akadhatnak veszélyes vagy nem várt negatív fordulatok, azonban ezek kivédésére fel lehet készülni.

Aki bizonytalan, azonban mégis belekóstolna az üdülés ezen műfajába, annak önkéntesközvetítő szervezetek tömege áll a rendelkezésére. Ilyen esetekben a cég a külföldi társintézménnyel egyetemben mindent leszervez nekünk, így garantáltan jó helyre kerülünk. A koordinálásért cserébe elvárják bizonyos közvetítői díj befizetését, és egyes helyeken a szállás és az étel költségét is magunknak kell állnunk. A legnépszerűbb itthoni egyesületnek a hazai önkéntesek öreg motorosa, az Útilapu számít, mely egy nemzetközi önkénteshálózat magyarországi részlegeként, elsősorban külföldi táborok szervezésével foglalkozik.

Emellett számos egyéb szervezet és weboldal között böngészhetünk, a fenti két esetben a Workaway nevű segített, itt szinte a világ összes országából találhatunk opciókat. A Workawayben az a jó, hogy végtelen lehetőséget ajánl fel, és kedvünkre guberálhatunk a nekünk tetszők között. Vezethetünk kutyaszánokat Finnországban, de akár kecskepásztorkodhatunk is Pakisztánban.

A Workaway mellett a másik leggyakrabban bevetett önkéntes honlap a Wwoof, mely kizárólag a farmerkodni vágyók álmait elégíti ki. Egy térkép segítségével kiválaszthatjuk, hogy Földünk melyik országában fognánk meg a kapát szívesen.

A Workawaynek éves díja van, míg a Wwoof minden egyes önkéntes küldetésénél pénzt kér. Az összeg nem jelentős, mégis arra elég, hogy legalább egy enyhe szűrőt képezzen. Az oldalakat profilokra bontják, ahol láthatjuk a munka típusát, a szervezőket, az igényeket, és – ami nagyon fontos, – azokat a kitörölhetetlen visszajelzéseket is, melyeket az adott helyszínen korábban már önkénteskedők írtak. Ha nagyon sok pozitív élményt és reakciót látunk, akkor valószínűleg nincs mitől félnünk.

Bár kockázatosnak tűnhet, a kikapcsolódás ezen formája nem rejt több veszélyt, mint egy klasszikus nyaralás, ahol szintén bármi megtörténhet, így nyugodt szívvel ajánlható.

MELIS DÓRA

Az írás művészete

A Műhely szerkesztősége újságíró képzéssel
egybekötött műhelymunkát indít
1. és 2. évfolyamos hallgatók számára!

Már közel 10 éve képezzük kurzusainkon lapunk új munkatársait és a munka világában megfelelően kommunikálni képes hallgatókat. Új kurzusunkat 2016 elején az egyetemet most kezdőknek indítjuk, elsősorban azzal a szándékkal, hogy minél hamarabb megismerjék az újságírás izgalmas világát, és bekapcsolódhassanak az egyetem lapjának munkájába, amely tapasztalatunk szerint kiváló ajánlólevél a diploma utáni világban is. Egykori munkatársaink közül sokan ma már a Műhelyben szerzett tapasztalatoknak is köszönhetően dolgoznak országos médiumoknál, illetve töltenek be fontos pozíciókat az üzleti, gazdasági és tudományos élet más területein.

A képzésen való részvételt mindenkinek ajánljuk, akit érdekel a média világa, szeretne a Műhely újságírója lenni, vagy csak meg akarja tanulni, hogyan lehet profin írni és beszélni.

Amit kínálunk:

- a média belső világának megismerését,
- az újságírás műfajainak elsajátítását, és azok profi használatát,
- írás és beszédtechnikai gyakorlatokat,
- csoportos interaktív képzést,
- a különböző kommunikációs technikák elsajátítását,
- személyre szabott értékeléseket,
- publikálási lehetőséget már a képzés ideje alatt is a Műhelyben,
- a legjobbaknak bekerülési lehetőséget a Műhely szerkesztőségébe
- felkészítést a munka világának kommunikációs kihívásaira.

A Műhely új médiaképzését 2016 első félévétől indítjuk, heti egy alkalommal, egy órás időtartammal. A kurzus 12 előadásból áll.

A legjobban teljesítő hallgató azonnal bekerül a Műhely újságírói közé!

Jelentkezz már most, mert a képzésen résztvevők létszáma korlátozott!

Jelentkezni lehet e-mailben az info@muhely.com címen. Minden további információt azt követően küldünk meg.

Ha 1. vagy 2. éves vagy, jelentkezz már most a Műhely 2016 elején induló újságíró képzésére, és legyél az egyetem lapjának munkatársa, vagy csak készülj fel a munka világának kommunikációs kihívásaira!

MŰHELY

GONDOLATOK

Ebben a rovatunkban prózákat, verseket, egyéb irodalmi műveket, valamint szociográfiákat közlünk. Várjuk e tárgyban írásaitokat a publicisztika@muhely.com e-mail címre, Gondolat jeligével.

Hadd lobogjon!

A szakácskönyvre nézett. Egy dolog járt a fejében, már-már rögeszmésen: mégpedig az, hogy nem tudja megcsinálni. Mély levegőt vett, sokáig bent tartotta, majd lassan kifújta. Úgy érezte, görcsbe rándulnak a végtagjai, és fájnak, mintha mindegyik egyenként akarna leszakadni a testéről. Nem tehetett mást, mint várt, amíg elmúlik benne a pánik. Egyedül volt otthon: anyja, apja dolgozott, az öccse valahol a városban csavargott.

Így, egymaga sokszor volt már a lakásban, most mégis, valamilyen megmagyarázhatatlan oknál fogva félelmet érzett. Kint a jegenyefák ágait fújta a szél, néha nekicsapódtak az ablaküvegnek. Kata megborzongott, majd hirtelen melege is lett, ezért odalépett az ablakhoz és kinyitotta. A szél felkapta a függönyt, ami hatalmas vitorlaként dagadt kifelé a lakásból, az ágak beleakadtak, és fenyegetően vergődtek a hálójában. A lány ettől még inkább megijedt, és jobbnak látta, ha csak bukóra állítja az ablakot. Szippantott egy utolsót a levegőből, orrát megcsapta a friss illat, mely minden tavasszal a hatalmába kerítette. Egy pillanatra talán el is felejtette a feladatát, ám amint a konyha felé vetődött a tekintete, ismét eszébe jutott.

Vágyakozva gondolt arra, mennyivel jobb lenne most valahol a ház körül sétálgatni, sőt, messzebb, akár ki is mehetne a szigetre, ott mindig talál egy ismerőst, akivel lehet beszélgetni. A fejében azonban kegyetlenül kattogott az óra, tudta, nem sok ideje maradt, és mire az apja hazaér, készen kell lennie mindennel.

A tükörbe nézett. Egy riadt tekintetű lányt látott, aki tanácstalanul álldogál a szobában. Haja kócos volt, a ruhája slamos, a pólóján nagy zsírfolt éktelenkedett.

A tükör mellett ott lógott szülei esküvői fényképe. Kinagyított, tökéletesre retusált anyja és apja mosolygott vissza Katára. Fialatok voltak, talán szerelmesek is, még az elején, őszintén.

A lány hosszan, merengve nézte a fotót, főként az anyját, aki büszke tekintetével úgy figyelt rá a képről, mint egy királynő. Mennyi erő volt ezekben

a szemekben, mennyi tartás! Arra gondolt, néha, amikor nem csapkodnak a hullámok a feje felett, most is ilyennek látja az édesanyját.

Meghatódottan sóhajtott egyet, a fényképhez lépett, és végigsimította menyasszony-anya világosra fényezett, púderes arcát. Abban a korban volt, mint most ő. Hirtelen úgy érezte, nem bírja tovább nézni a képet, és elfordította a fejét.

És ővele, ővele mi történik most? Itt áll ebben a koszos, szakadt pólóban, élete első tortáját készül megsütni, és azt is csak azért, mert az apja születésnapja van, és nincs, aki elkészítse. Fél, retteg ettől a feladattól, mert talán most először kell vállalnia igazán a felelősséget valamiért, és nincs mellette senki, aki bátoríthatná. Az összes segítség, amire számíthat, egy régi szakácskönyv, azt is az anyja készítette ki neki még indulás előtt.

Hirtelen élesen hasított belé a felismerés, hogy neki, Molnár Katának, az égvilágon semmi életcélja nincsen. Otthon ül naphosszat, és a legfőbb vágya, hogy a szigeten sétálgasson, és ezer éve nem látott ismerősök magánéletében turkáljon. Egyszerre fojtogatónak találta a szobát, az egész lakást, mintha be lenne ide zárva, már hosszú idő óta. Most minden unalmasnak és réginek tűnt körülötte, és egyre határozottabban érezte, hogy szeretne valami sajátot, valami újat, valami egészen mást.

A szívverése felgyorsult, most megint nagyon, nagyon meleg lett. Izgatottan lépett a szekrényhez, hogy könnyedebb ruhát keressen magának. Gyorsan átöltözött, majd az ablakhoz sietett, és ismét szélesre tárta. Odakint a szél még mindig fúj, a függöny rettenetes erővel csapódott ki a keret mögül. Kata utána kapott, aztán mégis visszahúzta a kezét és elmosolyodott. Hagyta, hadd lobogjon.

KONTOR ILDIKÓ

Álmodozók

Egy kívülálló vagy éppen egy felületes szemlélő számára nem mások ők, csupán két helyes nyugdíjas néni, akik a társasház előtti padon kötögetve élvezik a tavaszi napsütést. Az elmúlt fél évben azonban állandó veszekedéseikkel jócskán megkeserítették a lakóközösség életét. Naphosszat a ház előtt tanyáztak színes, nejlon otthonkaikban, megszólítva, feltartva és kibeszélve mindenkit, aki éppen arra vetődött. De talán nem is ez volt a fő probléma velük, hiszen van az a kor, ami után a kíváncsiság már megbocsátható tulajdonsággá válik. A hangos perpatvaraik azonban tégláról téglára rombolták le az amúgy csendes ház nyugalmit.

Fél évvel ezelőtt költöztek össze. Ugyanott dolgoztak negyvenöt éven keresztül, az egyik titkárnő volt, a másik pedig műszakfelügyelő, a rendszer-váltásig működő posztógyárban. Nem panaszkodtak a fizetésükre, a férjeik keresetével együtt mindig tudták fizetni a számlákat, taníttatni a gyerekeiket, sőt még az évi egyszeri balatoni nyaralásra is futotta a családi költségvetésből. Akkortájt nem féltek a jövőtől, úgy kalkuláltak, hogy ennyi ledolgozott év után tisztességes nyugdíj

vár rájuk. Még azt is megtervezték, hogy közösen vesznek egy nyaralót valamelyik csendes faluban a Balaton partján, ahová nyaranta majd visszavonulnak a város zaja és a betonfalakból áradó hőség elől. Aztán, ahogy a nagy tervekkel lenni szokott, szépen meghíusultak: férjeik meghaltak, a nyugdíjuk pedig hirtelen már a mindennapi szükségleteiket is alig fedezte. Az, amiről azt hitték, hogy nélkülözhetetlen a boldog öregkorhoz, gyorsan a feledés homályába veszett. Hatvanötezer forintból tengődtek, amikor anyagi megfontolásból úgy döntöttek, összeköltöznek. Egyikük lakását kiadták, ebből egészítették ki a nyugdíjukat, meg aztán a rezsit is lehetett spórolni az együttéléssel. Alkalmazkodni azonban már nem tudtak, így a legapróbb dolgon is képesek voltak összeveszni. Egyedül este héttől kilencig volt csendes a ház. A koraesti órákban ugyanis áhítattal tapadtak a tv képernyőjére, a híradóra és az azután következő kedvenc valóságshow-jukra. Csak azt nem vették észre, hogy időközben a saját életük is hasonlóvá változott, ami még talán izgalmasabb – de legalábbis hangosabb – mint a televíziós változat.

Mindig az élet a legjobb rendező, és tudod, pokoli humora van.

HARMATI JUDIT